

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 32

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

M E L E Z

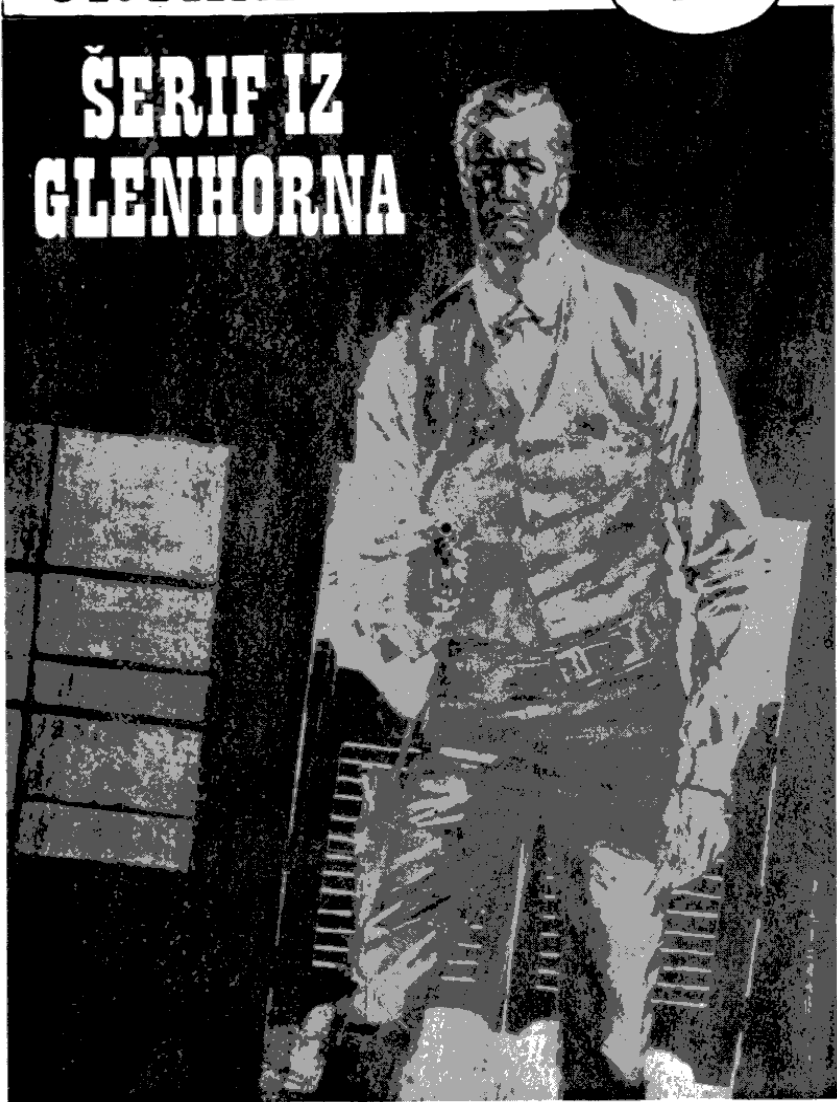
**ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU
CRTANIH ROMANA**

CRTANI ROMANI

CENA 1 D.

164

**ŠERIF IZ
GLENHORNA**

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

MELEZ

Naslov originala:

William Mark

„DER MISCHLING“

Copyright 1969 by Martin Kelter Verlag

Jednog dana se ipak dogodilo. Možda je sudbina već odavno nadnosila nad njega crne oblake, ali su uvek u poslednjem trenutku bivali razvejani. Tog dana je udes bio neizbežan.

Blag, prijatan povetarac duvao je s planina preko proplanaka u dolinu, u kojoj su bili šatori.

Uspravljen, s rukama prekrštenim na grudima poglavica Seminola u Silver rezervatu stajao je pored svojim šatorom i posmatrao mladog čoveka, koji je za sobom vodio neosedlanog konja i prilazio mu. Na leđima konja ležao je prebačen dečak — Indijanac, sin poglavice.

Bio je mrtav.

Mladić, koji je vodio konja, mogao je imati oko dvadeset godina. Nosio je indijansko odelo, ali se po koži videlo da mu u žilama teče izmešana krv. Po očima, koje su bile sivoplave kao zimsko nebo, videlo se da je izdanak dveju rasa — crvene i bele.

Bio je melez.

Ukočena lica, na kome se ni jedan mišić nije pomerio gledao je Stari Indijanac, svog mrtvog sina,

koji je visio prebačen popreko na konjskim leđima.

Čak ni onda, kada je melez podigao dečaka i spustio ga pred noge starog poglavice, stajao je ovaj i dalje kao od kamena isklesan.

Ratnici plemena su se skupili ispred šatora svog poglavice i nemo posmatrali mrtvog dečaka, koji im je jednog dana trebalo da postane vođa. Posmatrali su takođe i meleza, koji je stajao kraj mrtvog dečaka. U očima im se videla mržnja.

Grudi i vrat dečaka bili su razderani kandžama divlje životinje. Bio je to užasan prizor.

Najzad poglavica pokrenuo usne:
— Govori Klifton Moris.

Melez pogleda ostale ljude, koji su iza njega obrazovali polukrug, nalik na neprijateljski zid, pa onda diže oči prema poglavici.

— Ja sam gonio jelena, a tvoj sin je ostao dole na reci. Hteo je da pliva. Bio sam već u obronku planine, kada sam čuo krik. Došao sam kasno. Bio je još živ kada sam stigao i rekao samo: „Bila je to crna puma.“ Onda je izdahnuo.

Mučna tišina pritiskivala je ljude skamenjene pred šatorom svog po-

glavice. Večernji povetarac poigravao se sa dva bela pera, koja je poglavica Seminola nosio u srebrno sedoj kosi.

Sunce je bacalo poslednje zrake na bronzana lica ljudi i bojilo ih crvenkastom bojom.

Poglavica je prvi prekinuo tišinu.

— Idi u svoj šator i sačekaj našu odluku.

Melez je prošao kroz obruč i uputio se svom šatoru, koji se nalazio na kraju reda. Nije sebi imao šta da prebaci, niti se osećao krivim, ali je znao običaje Seminola, među kojima je odrastao.

On je jedini snosio odgovornost za dečaka. Nije ga smeo ostaviti tako nenaoružanog. Znači, sva krivica padala je na njega.

Usred logora je upaljena velika vatra i crvenokošci su posedali oko nje da se posavetuju, kao što su to i njihovi očevi činili.

Usred kruga ležao je mrtav dečak.

Pola sata kasnije Klifton Moris je pozvan da dođe kod vatre. Stajao je uspravno i gordo pred svojim poglavicom. No, u očima mu se ogleđala tuga. Odrastao je sa dečakom i među njima je postojalo duboko prijateljstvo. Iz dana u dan bili su zajedno. No, nesreća ne bira žrtve i dečak je izgubio život, a bezbrižnom životu mladog meleza time je došao kraj. Išao je u susret paklu, da bi se vremenom i sam izrodio u — đavola.

Ustreptali plamičci vatre obasjavali su avetinjski mirno lice starog poglavice. Gledao je mladića, ali mu u očima nije bilo mržnje.

— Klifton Moris, zaključili smo da moraš da napustiš rezervat. Ti poz-

naješ zakone našeg plemena i znaš da ti za ono što si učinio sleduje smrt. Dečak je bio pod tvojim nadzorom, ali ti si odjahao i dozvolio da mog sina rastrgne puma. No, tvoj beli otac je godinama bio naš plemenski lekar i mnoge njegove reči i savete smo do danas zapamtili, što nam pomaže da bolesne lečimo, a ranjene iscelimo. Onda je tvoj otac izgubio život u borbi za naše pleme. Zbog toga smo mislili da te ne ubijemo nego isteramo iz plemena.

Tu je poglavica zastao za trenutak, pogledao mrtvog dečaka pored svojih nogu, pa nastavio:

— Pleme Seminola neće posle mo- je smrti imati poglavicu. Ratnici će se sukobiti i ubijati međusobno. I za to si ti kriv. Posle smrti tvog oca i tvoje majke, ćerke plemena Seminola, uzeo sam te u svoj šator i prihvatio kao svog sina. Ipak ne pada mi lako što te moram oterati iz rezervata. Ali zakon to nalaže. Idi svojoj beloj braći i zaboravi pašnjake Seminola koji su ti mnoga leta i zime bili zavičaj.

Kada je završio, ustao je i otišao u svoj šator. I ostali ratnici napustiše vatru i povukoše se.

Klifton Moris, odbačen, stajao je sam kraj logorske vatre. Gledao je odsutno u nju.

Dakle, treba da ide belcima i ljudima koje je isto tako mrzeo kao i njegova crvena braća.

Da li su Seminoli bili njegova braća?

Ne, oni su ga oterali.

Melez se uputi u svoj šator. Nije hteo više ni časa da ostane u logoru.

Ono malo, što je posedovao, upakovao je u dve kožne torbe. Onda je iskopao nožem u jednom uglu svog

šatora zemlju i izvukao dva čemera, napunjena do vrha. Bilo je to grumenje zlata koje je jednom našao u klanecu gore u planinama. Za Indijance je to bio bezvredan, žuti metal. Ali u gradovima belaca će mu možda biti potreban. I te dve vrećice sa zlatnim grumenjem potrpao je u kožne džakove.

Posle toga je otvorio drvenu škri-nju u kojoj je držao stvari svog oca. Bili su to najvećim delom lekarski instrumenti.

Stari Moris je bio lekar i pre mnogo, mnogo godina je iz nepoznatih razloga ostao da živi i radi kod Indijanaca. Na dnu škrinje ležao je širok opasač i stari revolver s dugom cevi. Oružje je bilo dobro podmazano i zamotano u zamašćen papir.

Klifton je umeo da barata s kol-tom. Često je odlazio daleko od logora i pucao. No, konačno ga je odložio, jer ni jedan crvenokožac nije nosio takvo oružje, a do danas nije hteo da bude ništa drugo do Seminol, čak je na to bio veoma ponosan.

Zakačio je opasač svog oca na bedra. Pošto je očistio kolt, zadržao ga je za trenutak u ruci. Da je mogao da nasluti ponor u koji će ga to oružje povući, i pakao u koji će ga odvesti meci iz opasača, sigurno bi ga sada za uvek odbacio.

Ali, kako je mladi Klifton Moris mogao da nasluti šta ga očekuje?

Zbog toga je gurnuo oružje u futrolu, uzeo dva kožna džaka i staru parker pušku, koja mu je takođe ostala od oca i napustio šator.

Logorska vatra je bila već ugašena, a mesec je osvetljavao dolinu bledom, avetinjskom svetlošću.

Melez izvede iz korala ždrepcu,

koga mu je poglavica poklonio, pre-baci preko leđa životinje dva kožna džaka i povede je.

Kada je i poslednji šator ostao iza njega, skočio je na leđa neosedlanog konja, ne osvrćući se više ni jednom ka dolini Kanadian reke u kojoj se nalazio stari rezervat Seminol Indijanaca.

Maršal Vajat Erp iz Dodž Sitija sedeo je u šerifskoj kancelariji u Simeronu preko puta starog šerifa Benia Morlija.

Vajat je došao iz Oklahome, gde je ozloglašenog pljačkaša banke Džeka Kaligera, posle duge potere kroz pustinju Ljana Estakada, uspeo da uhvati.

Sada se, pak, nalazio na putu za Dodž. Međutim, nije hteo da propusti priliku da starom prijatelju Morliju ne nazove bar dobar dan.

Morli se jadao maršalu i pričao mu svoje nevolje, to jest obavestio ga je da mu vid ozbiljno popušta, a to je moglo da mu ugrozi život.

Čovek iz Misurija je težio starog čuvara zakona.

— Vi ovde imate mirnu službu, Morli. A sami znate da kada se pre-stane sa radom, ne valja. Čovek zarđa.

U tom trenutku je na glavnoj ulici izbila neopisiva gužva. Pucnji su praštali.

— Eto vam mirnog mesta, maršale — promrsi šerif i gorko se nasmeja. — I tako ide iz dana u dan. Od kako se goveda gone u Vičitu uz Arkanzas, ovde je neizdržljivo. Prokleti goniči se ponašaju kao Sijuki Indijanci.

Maršal je prišao vratima. Njego-

va krupna prilika gotovo je zaklonila ulaz.

Vladala je neizdržljiva, podnevna žega.

Koso, s druge strane ulice nekih četrdeset jardi udaljeno, nalazila se radnja. Tamo se skupilo oko dvadeset ljudi. Divlje su urlali, zamahujući pesnicama i pokazivali na ulaz u radnju. O čemu se radilo, maršal nije mogao ni da čuje ni da vidi.

Rekao je Benu Morliju.

— Možda je bolje da odete preko. Sam đavo zna šta se dešava. Ponašaju se kao divlji.

Šerif ustade od stola bez žurbe. Bio je prilično debeljuškast, tako da se kretao tromo.

— Ja sam svih ovih godina, u toku kojih sam nosio zvezdu, naučio da je besmisleno žuriti se da bi se ovim lupežima održala vakela, kako bi izbegli da vas napune olovom. Ili su se već poubijali, pre nego što stig-nemo, ili se poubijaju pošto odemo. Pa recite onda samo zbog čega bismo hitali — govorio je šerif, gegajući glavnom ulicom prema grupi razdraženih ljudi.

Kada je šerif izašao, Vajat sede u naslonjaču ispred pisaćeg stola i izvuče cigaru iz džepa. Razmišljao je o narednim nedeljama, koje će pro-vesti na ranču velikog odgajivača stoke Džona Stona.

Ston, koga je poznavao još od vremena kada je radio u Vičiti, pozvao ga je na svoj ranč. Istini za volju, nije to bio prvi put da ga Ston poziva na svoje imanje, ali je uvek nešto iskrslalo i sprečavalo Erpa da ode.

Istog časa trgao se iz razmišljanja. Suprotno svojoj teoriji, koju je izlagao Vajatu, šerif formalno ulete bez daha u kancelariju.

— Ta prokleta banda — govorio je čuvar zakona zadihano. — Hoće onog ubogog đavola da obese. I to prosto zato što njegova bela koža ima crvenu mrlju. Uvek je tako bilo u ovoj jazbini. Nalazimo se na granici indijanskog rezervata i kad god se nešto dogodi, odmah su to učinili — orveni.

— Šta se zapravo dogodilo? — zapitao je Vajat.

— Jedan polutan, melez, bio je preko u radnji. Hteo je da kupi ode-lo. Ali onda je hteo da ga plati iz pune vrećice zlatnog grumenja. To su neki momci videli. Odmah je nastala gužva. Oteli su mu vrećicu s grumenjem iz ruku i nabedili ga da je ukrao. No, ni s tim još nisu bili zadovoljili. Sada još hoće da tog ubogog đavola obese.

To su uglavnom kauboji sa strane, koji sa svojim krdima stoje ispred grada. Ja sam već rekao da sam suviše star za ovu dužnost. Možda biste vi mogli da izađete i okušate sreću.

Vajat klimnu glavom i uputi se napolje.

Odvezao je svog ridana sa prečke i vinuo se u sedlo. Onda je žurno odgalopirao niz ulicu.

Drvo, koje je služilo za egzekuciju razbojnika, bio je suvi hrast bez mnogo grana, a nalazilo se na obali reke. U svakom gradu na Zapadu postojalo je takvo drvo i sva su međusobno na neki način bila slična. Zajedničko im je bilo ono mračno: namena. Zbog toga je izgledalo da grane, koje im se dižu prema nebu,

samo što ne kriknu od straha ili ne mole za milost.

Nije trebalo mnogo pa da se čovek nađe sa omčom o vratu ispod takvog drveta. Kao što je tada surova bila zemlja, bili su takvi i zakoni ljudi koji su je naseljavali.

Kada je maršal stigao do obale reke, kauboji su obrazovali krug oko meleza.

Klifton Moris je stajao gordo među raspojasanim goničima krava.

Bio je samo Indijanac koji duboko prezire klepetanje belih ljudi. Još uvek je nosio svoje indijansko kožno odelo.

Kauboji su mu vezali ruke na leđa.

Neki Teksašanim, sa očima kao u hijene, stajao je ispred meleza i urlao.

— Hoćeš li sada, konačno, da kažeš gde si sakrio ostalo grumenje zlata? Ljudi — sada se obratio ostalim kaubojima — on mi je ukrao moju uštedevinu i hoće sada radije da bude obešen, nego da mi je vrati.

Taj Teksašanim je bio čovek koji se slučajno zatekao u radnji kada je Moris odvezao vrećicu sa grumenjem i hteo da plati. Hteo je još više da izvuče od čoveka koga je dovukao svojom podlošću i pohlepnošću na vešala.

A dovesti meleza na vešala nije bila nikakva posebna veština. Mržnja, koju su belci posebno gajili prema melezima, bila je neshvatljiva.

Klifton Moris hladno pogleda Teksašanina. Nije odgovarao.

— Pa, nećeš da odgovoriš, pegavo pseto? Ja ću te naterati.

Udario ga je dva puta pesnicom po sred lica.

No, melez i ne trepnu. Samo mu se na licu ogledao beskrajni prezir.

U tom trenutku maršal je stigao do kruga ljudi i kliznuo iz sedla. Još dok je jahao video je Teksašanina kako zamahuje.

Oštrim pokretom probio se među kauboja i stao u sred kruga. Ne rekavši ni reč, odvezao je melezu ruke. Onda se uspravio i rekao Teksašanimu.

— Sada udri, kauboju, ukoliko još imaš hrabrosti!

Reči su sekle kao oštrica brijanja. Svi pogledi bili su upravljani u visokog čoveka sa prodorno plavim očima. Videli su srebrnu zvezdu na njegovim grudima i široki opasač sa dva teška revolvera.

Ali to nije bilo ono što ih je paralizovalo. Nešto drugo. Pre nešto što je iz tog čoveka zračilo, neka magična snaga.

Teksašanim razvuče lice. Ni u kom slučaju nije hteo da izgubi zlato. Nikada u životu još nije posedovao toliku sumu.

— Maršale, on je ukrao moje zlato — rekao je plačnim glasom. — Sada neće da mi ga vrati!

— Zašto se nisi obratio šerifu? — preseče ga maršal.

— Šerif ne daje kaubojima za pravo. On drži crvenima stranu.

To je bila besramna laž.

— Imaćeš prilike da mu to lično kažeš — reče mu maršal hladno. Onda se obrati melezu. — Jesi li ti ovom čoveku ukrao zlato?

— Ne — glasilo je kratak odgovor.

— Kome pripada zlato o kome je ovde reč?

— Ono pripada meni.

— Odakle ti? — hteo je Emp da zna.

— Našao sam ga u planinama kod reke Kanadian.

Šta se odigralo u radnji u glavnoj ulici, Vajatu nije bilo teško da pretpostavi. Slične stvari je već češće doživljavao. Indijanac je uvek u takvim slučajevima bio onaj glupi, čija reč nije imala nikakvu vrednost. Čak ni toliku da bi se saslušala.

Kada se lagalo, crvenokožac je uvek bio lažov. Kada je nešto ukradeno, crveni je bio lopov.

— I gde je sada to zlato? — ispitivao je dalje maršal.

Melez pažljivo pogleda Teksašani-
na.

— U džepovima onog čoveka.

— Prokleti lažove! — uzviknu kauboj. — On hoće sada celu stvar da okrene. Ja sam samo hteo da vratim ono što je moje vlasništvo. Ništa više!

Maršal ga pogleda oštro.

— Možeš li mi reći odakle ti to zlato?

Teksašanin je grozničavo razmišljao, a onda promuća.

— Ja ga već godinama štedim. To je pošteno zarađen novac.

— Pokaži mi to zlato! — naredi maršal.

Kauboj je nerado izvukao vrećicu izvezenu indijanskim vezom i pružio je Erpu.

Ovaj odmeri zlato na dlanu, otvori vrećicu i zagrabi šakom grumenje, veličine lešnika.

Nalazišta zlatnog grumenja te veličine bila su poznata samo Indijancima. No, crvenokošci nisu ovom žutom metalu pridavali nikakav značaj i u većini slučajeva ga ostavljali da leži tamo gde su ga i našli.

Vajat ponovo veza džakčić. Onda ispitivački odmeri Teksašanina.

— Od kada se to goničima krava isplaćuje zlatnim grumenjem?

Ali, kauboj je sada bio spreman na takvo pitanje.

— Ja sam ga od jednog crvenokošca otkupio za dolare.

— Tako znači? Menjao je dolare za zlato. Jesi li imao više zlata nego ovde u ovom džakčiću? Maločas si rekao da je ovaj čovek sakrio ostalo zlato.

Kauboj je bio uporan.

— Da, džakčić je bio dupke pun. Ovaj lupež je morao da uzme jedan deo i negde da ga sakrije.

Na to Moris reče muklo.

— Maršale, pošaljite po mog konja. To je crni ždrebac. Stoji ispred radnje.

Jedan od kauboja je trčao kao bez glave da dovede konja. Kada ga je doveo pod drvo za vešanje, Moris reče:

— U kožnom džaku, koji visi na desnoj strani, naći ćete istu ovakvu vrećicu. Moja majka mi je sašila i izvezla dve iste vrećice.

Teksašanin poblede. Hteo je da pobegne.

No Vajat ga munjevito dočepa za mišicu i izvuče revolver iz futrole.

— Tako neće moći, kauboj. Da se ja u ovo nisam umešao ti bi ovog čoveka obesio. Ići ćeš sa mnom kod šerifa. Neka sudija odluči šta će s tobom biti. Ono što si ti učinio je pljačka i pokušaj linča.

Sudija će osloboditi kauboja. To je maršal unapred znao. Jer čovek, koga je hteo da obesi, jeste samo kukavni crvenokožac. Kada belac ukrade grlo stoke ili konja sa pašnjaka, onda ga bez i malo milosti obese.

No, život Indijanca nije bio ni izdaleka tako vredan.

Maršal iz Dodž Sitija napusti krug vodeći Teksašanina.

Moris je lagano išao za njima.

Kauboji su mrmljali i stavljali poluglasne primedbe.

Nije mu odgovaralo što im je taj zvezdonosac uskratio zadovoljstvo da obese crvenog đavola.

No, niko se nije usudio da sad bilo šta glasno kaže ili preduzme.

Teksašanin je smešten u ćeliju, u kojoj će, ako ne više, morati da sedi dok sudija ne dođe. A to je moglo prilično da potraje.

Maršal je stajao sa Morisom u glavnoj ulici. Video je da mladi melez ima ogorčen izraz lica.

— Neće vam biti lako — rekao je Vajat. — Možda bi bilo najbolje da odjašete što je moguće dalje od rezervata i ovog kraja, ukoliko nećete da se vratite svom plemenu.

— Ne mogu više natrag. — To je bilo sve što je Moris rekao i Vajat nikada nije uspeo više ni da sazna.

Ovde, u Simeronu, njih dvojica su se prvi put sreli. To neće biti i poslednji put.

Sada je trebalo da svako od njih ode na svoju stranu.

— Mislim da treba da vam zahvalim. Da mi vi niste pomogli, sa mnom bi sada bilo gotovo — rekao je melez, bacio se na leđa neosedlanog ždrepcu i napustio grad.

●

Dakle, to je bio doček koji su poluindijancu Kliftonu Morisu priredili belci — braća njegovog oca.

U narednim mesecima je trebalo da mladi čovek na ovaj način stupi

u pakao, koji će mu poslednji ostatak čovečnosti, morala i duše uništiti.

Ono što je u njemu posle svega ostalo, bila je neograničena mržnja prema ljudima koji su smatrali da ga zbog mešane krvi imaju pravo da tuku pa čak i obese.

●

Proteklo je pola godine. Munje su sevale iznad Mulvana, malog grada u južnom Kanzasu. Danima je već nebo bilo sivo, a kiša je nemilosrdno lila, pretvarajući ulice u kaljuge.

Hladna, neprijatna vlaga uvlačila se u drvene kuće i ljudi su drhtali od nje.

Sa kišom je još pre nekoliko dana došao u gradić čovek koga niko nije poznavao, niti ga ikad ranije video u Mulvanu.

Put ga je doveo pravo lekaru, koji mu je izvukao metak iz levog ramena. Onda je stranac proveo četiri dana u svojoj sobi u hotelu. Gotovo su ga već bili zaboravili, jer ga niko nije viđao niti sreo.

Iznenada se jedne večeri pojavio u „Grand” salunu.

Pao je u oči, jer je od glave do pete bio odeven u crnu kožu. Čak mu je i šešir sa širokim obodom bio crn. Poglede gostiju privukao je staromodni revolver duge cevi, koji je stranac nosio na desnoj strani opasača.

No lice mu je bilo najupadljivije. Bilo je bronzanosmeđe, kao u Indijanca, i stvaralo čudan kontrast sa olovnosivim očima.

Meleza iz Silver rezervata teško

bi sada i njegova plemenska braća mogla da poznaju.

Moris nije postao drugačiji samo po spoljašnosti. Krv dveju rasa, koja mu je tekla u žilama, pretvorila se u ljuti otrov. Za manje od šest meseci postao je hladan, svirep i bezosećajan. Jahao je kao crna senka širom zemlje, i svuda, odakle je dolazio, ostajao je za njim krvavi trag.

Nikada njegova razbojništva, jer drugačije se njegova dela nisu mogla nazvati, nisu bila povezana s novcem ili zlatom.

Moris je spoznao vrednost koju žuti metal ima za bele ljude. U međuvremenu je ponovo bio u Kanadain planinama i napunio svoje vrećice. U nalazištu, za koje je samo on znao, bilo je tako mnogo grumenja, da dolare nije morao zarađivati koltom ili radom.

Bio je slobodan za svoju mržnju, slobodan za svoju želju da se sveti ljudima. Sveti onima koji su ga odbacili, a i onima koji su smatrali da mogu da postupaju s njim kao s psom, jer nema belu kožu.

Uvek je nalazio priliku da se bori, jer se uprkos odeću odmah videlo da je melez. Teško čoveku koji bi tu reč u njegovom prisustvu izgovorio!

Moris nije obraćao pažnju na poglede prisutnih gostiju, koji su ga radoznalo posmatrali. Bio je navikao da ga tako gledaju. Prišao je baru i zatražio jedan „Fajr Point“.

Kelner mu dodade piće, pa se vratio opet do jednog rančera sa kojim je i do tada razgovarao.

Kraj Morisa je stajala nekolicina kauboj, koje je viski već dobro uhvatio. Bili su krvni na svakog ko

je lako zarađivao i, uopšte, bili su prilično razdražljivi.

Melez im je bio tm u oku još od kako je stupio u salun.

Neposredno uz Morisa stajao je kauboj, koji je, po svoj prilici, bio nadzornik ili tako nešto, jer je vodio glavnu reč, a ostali su samo potvrđivali: „da, da, tako, tako“.

Nisu baš bili loši momci ti goniči goveda. Sedeli su često i po petnaest sati dnevno u sedlu i teško zarađivali svojih četrdeset dolara mesečno.

Sada se nadzornik obrati Morisu.

— No, prija li ti taj „Fajr Point“? Mi, siromašni goniči krava, ne možemo sebi da priuštimo takav luksuz. Moramo da pijemo džibru od viskija, koju nam ona ispičutura natoči. Pri tom je pokazivao na kelnera. Trebalo bi biti revolveraš ili nešto slično, pa da se lakše i brže dođe do para.

Ledeni pogled sivih očiju preseče kauboj.

— Nisam zainteresovan za vaša preklapanja. Ostavite me na miru.

Na to nadzornik tresnu svojom ispucalom rukom o šank.

— Mi za vas izgleda nismo dovoljno fini, mister? Ako je tako, onda potražite druge salune!

Melez nije odgovorio. U to neki momak došapnu nadzorniku nešto na uho.

Moris je razumeo reč. Razumeo bi je i da je kauboj samo pomislio. Za tu reč u svim njenim varijacijama imao je posebno izoštrjen sluh kao divlja mačka.

Ali sada nije više bilo kao pre nekoliko meseci, kada ga je ta reč dovodila do belog usijanja. Ne, sada je bio samo svestan toga da neko hoće da ga uvredi. Upravo je na to žudno i čekao.

Nadzornik se okrete i malo bolje odmeri u crno odevenog čoveka.

— Hej, burazeru, da se ti nisi malo suviše naduo? Mogu da mislim da postoje mnogi koji imaju nešto protiv tvoje kože.

Moris lagano izvuče svoj stari kolt duge cevi iz opasača. Nikom do tada nije palo na pamet da bi ga mogao upotrebiti.

No, podigao je u vis oružje, zamahnuo i ono se u luku svom žestinom sruči na nadzornikovu glavu. Krv mu grunu. A deo brade, gde je primio udarac, bio je raskinut.

Još uvek je nesrećni čovek stajao na nogama. Ruka mu kliznu prema koltu, ali istog trenu on izgubi svest, sruči se polako i tresnu o pod.

U salunu je nastao muk. Ljudi su užasnuti gledali stranca. To, što se ovde dogodilo, nipošto se ne bi moglo nazvati čistom muškom borbom. Bio je to podmukao, nefer napad.

Da je melez izvukao kolt i ustrelio čoveka, ljudi bi to shvatili i protumačili kao grubi odgovor na uvredu. Ali ovaj zverski udarac...

Moris je još uvek držao teški kolt u ruci. Podigao je pogled sa nadzornika i osmatrao ostale kauboje.

— Ima li još koga, kome se moja koža ne dopada?

U to priđe momak divovskog stasa. Zvao se Big Džim. Pa ipak niko nije mogao da se seti da je ikada bio umešan u tuču. Njegov kolt je bio poluzardačao — nikad ga nije koristio. Big Džim je bio dobroćudan, uvek spreman da pomogne, svima je bio drag.

— Vaša koža, što se mene tiče, može biti kakva hoće. I crna, mister. Ja na to ne obraćam pažnju, ali na čin na koji ste napali našeg nadzor-

nika mi se ne sviđa. I zbog toga ću vam ja sad napraviti od nosa kašu.

Big Džim se ustremi na meleza uzdignutih pesnica.

No nije daleko stigao,

Moris otkači stari revolver.

— Ni koraka dalje, ili ćeš umreti od trovanja olovom!

Div stade kao ukopan.

— Dakle, kukavica si. Sa koltom u ruci svako može da se razmeće.

— Ja te nisam zvao na tuču. Popi svoj viski i gubi se, smrdljivi kravaru!

To je i za dobroćudnog kauboja bilo suviše. On, koga nikad ništa nije izbacilo iz takta, kipeo je sad od besa.

— Šta to govoriš? Kravar? Tebi je on upravo potreban da te nauči pameti, podmukli, pegavi pacove!

Da Džim nije sad spustio ruku da potegne kolt, možda bi se sve drugačije odigralo. No, nije uspeo svoj poluzardačali kolt ni da izvuče iz futrole.

Tada se salunom prolomi strahovit pucanj. Belosivi oblak barutnog dima izlazio je iz starog revolvera u melezovim rukama.

Big Džim se uhvati za nesigurnu šipku bara. Hteo je da otvori usta, ali umesto reči potekla je krv. Lagano je klonuo. Još je bio na kolenima i držao se za šipku. Gledao je zakrvavljenih očiju meleza. Onda mu se šaka otvori i on tresnu licem o pod.

Lice meleza Morisa bilo je tvrdo i hladno. Usne su mu bile stisnute. Samo je letimično pogledao mrtvaca. Bila je to samo jedna od stanica na njegovom krvavom putu. Ništa više. Mrtvi Džim Džekson nije bio njegova prva žrtva.

Moris je ponovo otkao svoj revolver i upravio cev preteći na ostale. Niko od ljudi nije se usudio ni da makne. Taj stranac je bio opasna divlja zver, koju ne treba dražiti. Najzad su to shvatili.

Rančer, koji je razgovarao sa kelnorom, hteo je da napusti lokal.

Oštar glas meleza ga ukopa u mestu.

— To možete reći šerifu kasnije, mister, kada me više ovde ne bude!

Stari rančer okrete glavu. Vide-lo se na njegovom licu da je proveo mnoge godine u radu i brigama.

— Dakle, Big Džim je bio u pravu kada je rekao da ste kukavica. Pravi čovek stoji iza onog što je učinio. A vi hoćete da pobegnute kao podmukli šakal!

U Morisovim očima planu vatra. Uperio je kolt u glavu starog rančera.

— Možete da dovedete šerifa — procedio je kroz zube. — No, pomislite na to da ćete vi onda biti taj koji će šerifov život nositi na sa-vesti!

— Mi smo u Mulvanu već sa mnogim sličnim ljudima izašli na kraj — uzvрати stočar odsečno.

Polutanove oči pretvorile su se u uzani prorez.

— Ne zaboravite, rančeru, ako sada iziđete, danas ste popili svoj poslednji viski.

— To ćemo još videti — uzvрати rančer i izađe na vrata.

Sada su svi gledali u okrugli otvor revolverске cevi u ruci stranca.

Niko se nije usudio ni da trepne.

Klifton Moris se uputi lagano vratima. Zastao je na ulazu i pogledao još jednom kauboje za šankom.

— Ja ću sada da iziđem. Vi os-

tanite gde ste. Ko se makne s mesta, metak mu ne gine! Ne zaboravite da mogu da vidim i kroz prozor.

Noć je bila crna, mračna. Kiša je lila kao i danima do tada. Ispred saluna je bio obešen fenjer, no svetlost nije uspela da proдре dalje od kišne zavesе na ulici.

Moris je stao uz prozor kako bi mogao da motri na salon.

Šerif je morao da naiđe sa suprotne strane ulice, jer je kancelarija bila tamo.

Nije morao dugo da čeka. Oštri koraci dvojice ljudi, približavali su se pločnikom. Bili su to šerif Dankan i stari rančer. Našli su se već u krugu do koga je dopirala svetlost fenjera.

Dankan je prihvatio mesto šerifa u Mulvanu tek pre dva meseca. Njegov prethodnik je predao zvezdu, jer mu je već bilo šezdeset godina. Blagovremeno se povukao.

Dva čoveka su razgovarala, ali su iznenada umukla.

— Ja sam vas upozorio, rančeru, a sada ponavljam opomenu. Ona se odnosi i na vas, šerife. Vratite se u svoju štalu! — čulo se iz mraka.

Ovo ovde je bio prvi „slučaj“ mladoga šerifa. Bilo mu je dvadeset i dve godine i mnogi su smatrali da je suviše mlad za ovu službu. No, građani su ga ipak izabrali, jer je poslednjih godina u Mulvanu bilo uglavnom mirno.

Dankan je hteo da pokaže da je dorastao poslu koji mu je poveren. Nije načinio grešku, postavio se tačno kako treba, tačno, onako kako bi to učinio svaki čuvar zakona.

Dva čoveka su zastala, ali to melez nije mogao da vidi.

— Vi ste dva čoveka likvidirali. Jednog unakazili, a drugog ubili. Ja moram da vas zatvorim.

Suv smeh se zaori iz mraka.

— Rađe pustite to. Ja baš ne volim zatvor. Osim toga, mislim da će vam biti prilično teško da me tamo odvučete.

— To je moja dužnost. Rančer vas je optužio za ubistvo.

— Tvrdim da mu je to poslednji put da je nekog za nešto optužio. Ako sada ne požurite da se izgubite odavde, onda će vam to biti poslednje.

Dankan pogleda rančera.

— Mislim da je bolje da vi odete — rekao je muklo.

Ponovo odjeknu iz mraka neprijatan smeh.

— To bi starom odgovaralo. Ne, ostaće gde je!

— To bih u svakom slučaju učinio — uzvratila rančer.

Dankan spusti ruku prema opasau. No, nije izvukao oružje. Zadržao ga je glas čoveka iz mraka.

— Sklanjajte prste s revolvera. Kako neko može da potegne oružje, kad svog protivnika čak ni ne vidi? Sada dosta predstave. Gubite se, ili je šali kraj!

— Ja mislim da je bolje da doista odemo — reče rančer. No pri tom je više mislio na život mladog čoveka kraj sebe, život koji je tek počinjao. — Taj čovek je podmukli zločinac, Dankane. On je i kauboja bez ikakve opomene ustrelio. Pustite ga sada nek' ode. Poslaćemo nekog maršala na njegov trag. Neće daleko stići.

Ali se šerif nije dao nagovoriti. Poznavao je građane Mulvana. Ako

sada ovog bandita pusti da umakne, s njim će biti u ovom gradu gotovo.

Dankan je otvorenih očiju srljao u propast. Znao je tačno šta mu valja činiti. Jak, još bezimena, mladi šerif pripada grupi ljudi koji su svoj život stavljali na kocku za pravdu i zakon. Mnogi su pri tom i nastradali.

— Naređujem vam poslednji put da odložite oružje i pođete sa mnom — rekao je mladi Dankan odlučno. Izvukao je kolt iz futrole i uperio u pravcu gde je pretpostavljao da razbojnik stoji.

Iznenada i melez stupi u osvetljeni deo ulice. Njegov stari revolver bio je uperen u šerifove grudi.

— A ja vam poslednji put naređujem da se gubite — rekao je izazivački nemarno.

Onda se sve brzo odigralo.

Rančer se i sam maši oružja, ali u tom času odjeknu dva hica, jedan za drugim.

Onda je ponovo nastala tišina. Samo je kiša dobovala svoju monotonu pesmu.

Melez je lagano vukući noge, išao pločnikom.

Ljudi u salunu su se trgli kada su se pucnji odjeknuli kroz noć. Nisu se usudili da izađu napolje.

U to se otvoriše pomoćna vrata i stari rančer stupi teturajući se u lokal.

— On je otišao! Sledite ga! — rekao je isprekidanim glasom i sručio se na pod.

Na to su ljudi istrčali napolje i uneli šerifa u salun. Na čelu mu je zjapila velika, okrugla rupa. Bio je na mestu mrtav.

Nesrećni mladić je samo šezdeset

dana nosio zvezdu. A Klifton Moris, melez, postao je ubica šerifa.

Niko mu do tada još nije znao ime. Mali broj ljudi, koji su do sada imali s njim posla, bili su ili mrtvi ili teško ranjeni. Sve čega su se preživeli mogli da sete bilo je to da je užasni čovek imao crnog ždrepcu i crno kožno odelo.

Uvek su ga, istini za volju, sledili, ali ga niko nikad nije mogao da nađe. Kada bi napustio mesto zločina, bivalo je kao da je u zemlju propao.

Tako je i sada bilo.

Crni jahač napustio je grad. Topot kopita dopro je do ušiju ljudi u salunu.

Jahao je kroz kišu, koja ga je šibala, u noć i mrak. Negde, na nekom ranču ili nekom od gradova, živeli su ljudi ne sluteći da će biti njegove sledeće žrtve.

Njegova užasna setva u Mulvanu bila je; dva mrtvaca i dva teško ranjena čoveka.

Zrno koje je pogodilo rančera, ležalo je samo prst ispod srca. Bilo je veliko pitanje hoće li se stari čovek moći da spase.

Ubistvo šerifa Dankana je navuklo na Morisov trag mnoge predstavnike zakona. Sada je za njim bila raspisana potera u više država. Ubica šerifa smatrao se na zapadu najgorim zločincem.

To je dobro znao Klifton Moris, melez iz Seminol rezervata.

Mesecima se o njemu ništa nije čulo.

Iznad grada Ačesona, na Misuriju, nadnelo se blistavo prolećno nebo. Sunce je svojim zracima zlatilo

praznično okićene kuće u glavnoj ulici, a blagi povetarac, koji je dolazio s reke, lelujavao je šarene zastave Sjedinjenih Država.

Počinjao je praznični dan.

Ačeson je slavio pedeset godina postojanja.

U gradskoj većnici su još od ranog jutra držani govori. Muzička kapela je upotpunjavala praznični štimung i predsednik opštine počeo da toči besplatno viski i pivo.

Ljudi su se već dugo radovali ovom danu. Ali ispalo je da to bude jedan od najcrnijih.

Kao i svi gradovi na zapadu i Ačeson je pregrmeo zla i teška vremena, ali su već gotovo bila zaboravljena, jer su poslednje godine protekle u miru.

Dan, koji je veselo počeo, završio se jezivo i ljudi ga nikada nisu zaboravili.

U popodnevnm časovima, kada je najveći broj građana bio ili u kućama za ručkom ili u saluni, ulicom je jahao čovek na crnom ždrepcu. Ulica je bila gotovo pusta. Samo je mali broj njih video jahača, čije je odelo bilo crno kao dlaka konja pod njim.

Klifton Moris je tek ujutro toga dana prešao granicu države Kansas. Dugo je pre toga boravio u Montani i Dakoti. U međuvremenu su se vrećice sa zlatnim grumenjem ispraznile. Morao je ponovo do reke Kanadian, da bi iz planina doneo zlata. Potpuno se navikao na život imućnog čoveka, a za to je trebalo dosta dolara.

Izvuzev crvenkaste bronzane boje, u tom čoveku nije ništa ostalo, što bi još podsećalo na hrabrog i plemenitog Seminola, čiji je on, po majci, bio potomak.

Bio je mnogo stariji od svojih godina.

U svakoj državi, u kojoj je hteo da nađe zavičaj, bile su za njim raspisane poternice. Verovao je da su ga u Kansasu već zaboravili. No, bio je u zabludi. Ubica šerifa se ne zaboravlja. Svaki zvezdonosac imao je njegovu poternicu. Isto tako i Hejn Dempsi, šerif u Ačesonu.

Dempsi je bio jedan od onih koji se slučajno zatekao na ulici. Stajao je pred svojom kancelarijom i video jahača. Točkići u njegovom mozgu počeli su da rade dok je posmatrao stranca. Činilo mu se da je tog čoveka već negde video.

No, u sećanju mu se nešto pobrkalo. Poternica u fijoci njegovog pisaćeg stola, koju je pre pola godine dobio iz Mulvana, ostavila je nešto u njegovom sećanju. Pošto je od tada dosta vremena proteklo, uvrteo je sada u glavu da je tog čoveka već negde video.

Da je Dempsi prišao svom radnom stolu i izvukao fijoku preturio po hartijama i pročitao ih, ovaj dan sigurno ne bi bio tako koban po Ačeson.

No, Dempsi je gledao za jahačem i lupao glavu gde li je tog čoveka već video.

Melez je ukočena lica posmatrao okićene kuće i mnoge zastave koje su se lepršale na vetru. Paklena želja da ljudima pokvari ovaj dan bivala je u njemu sve jača. Njegova mržnja je bila tako ogromna da se graničila sa bezumljem.

Moris dovede konja do konjušnice koja se nalazila na kraju glavne ulice. Namera mu je u početku bila da se u Ačesonu zadrži samo sat, dva. Ali sada želju da građane za-

straši i užasne više nije mogao da odagna. Jahao je kroz mnoge države, ali je svuda bilo isto. Čim bi zapazili njegovu bronzanu kožu, ismejavali bi ga i pokušavali da ga isteraju iz grada.

Gradovi, koje je morao da napusti, bili su obeleženi njegovom krvavom rukom.

Pošto je smestio konja, uzeo je bisage i uputio se preko ulice, koso, prema „Sombert” hotelu. Vlasnik ga je obavestio gde se može zabavljati, to jest, u njegovom, jedinom salunu u gradu.

Moris je dobio sobu prema ulici. Pošto se umio, prišao je prozoru i posmatrao ulicu. Slučajno je video kako šerif napušta kancelariju, prelazi ulicu i nestaje u ulazu hotela.

Melez, koji je uvek bio na oprezi, postade sumnjičav.

Šta to treba da znači?

Uzeo je stetson, napustio sobu i pošao niz stepenice koje vode u predvorje. Zastao je na gornjem stepeniku.

Šerif je stajao naslonjen na malu recepciju i razgovarao sa Lambertom, vlasnikom hotela.

Moris je mogao da razabere svaku reč.

— Kako se zove čovek u crnom odelu, koji se upravo smestio kod vas? — upita Dempsi.

Lambert se počea po temenu.

— Vi, izgleda, opet imate naporan dan, šerife. Taj čovek se još nije upisao. Ali šta se desilo? Poznate li ga?

— Mislim da ga poznajem — uzvрати šerif — ali ne mogu da se setim odakle. Možda ću se setiti, kada mu budem čuo ime.

— Klifton Moris — čuo se glas

sa vrha stepenica. Zatim je melez lagano sišao u predvorje i stao pred Dempsija.

Šerif je bio zbunjen, kada je stranac stao tako iznenada pred njega. Isto tako i način na koji ga je stranac pogledao nije mu bio prijatan.

Ne, tog stranca nije video, to mu je bilo jasno onog trenutka kada ga je pogledao u oči. Mora biti da ga je zamenio s nekim.

— Nemojte mi uzeti za zlo, mister, što sam se raspitivao za vaše ime — objašnjavao je. — Mislio sam da vas od ranije poznajem.

— Da, to sam čuo. I kako stoje stvari? Poznajete li me?

Pitanje je zvučalo ravnodušno.

— Ne, ne poznajem vas. Nisam do sada čuo ni vaše ime. Ali smo se možda negde sreli.

— Ne bih znao gde. U Kansasu još nikad nisam bio. Dolazim iz Montane.

Bila je to laž, ali je melez postao oprezan, jer je naslutio odakle ga šerif zna.

Iz poternice!

Znači, nisu ga zaboravili.

Posle šest meseci boravka u Montani zvezdonosci su još uvek znali njegov opis.

Šerif je ispitivački posmatao meleza. Nikako mu nije dolazilo u sećanje odakle ga poznaje.

— Sigurno ostajete ovde nekoliko dana, mister Moris? Onda ću se verovatno setiti na koga me potsećate.

— Da, možda će vam još nešto pasti na pamet — reče Moris, pa dodirnu obod šešira, prođe kroz bočna vrata i stupi u salun.

„Najbolje bi bilo da se sada izgubi,” pomislio je za trenutak. Ali je poslednjih meseci zavoleo opas-

nost. Do sada nije bilo čoveka koji se usudio da mu se suprotstavi.

Možda je to uticalo da melez zaboravi, odvikne se od straha.

Salun je bio pun. Rančeri, koji su sa svojom momčadi dojahali u grad, došli su ovamo. Ovde su obedovali sa svojim ljudima, a posle toga prilazili baru da zaliju kojom časom obilam obed.

Nije se često dešavalo da mogu da napuste svoj težak posao. Ali kada je jednom došao taj dan, onda su se temeljno najeli i napili.

Čovek, koji je tog časa stupio u salun, pogleda goste. On je bacio senku na veselo društvo. Kada su kauboji ugledali stranca, koji je ušao zveckajući mamuzama, razgovor je zamukao.

Sa tim čovekom ušlo je u prostoriju nešto neprijatno, preteće, ali niko nije ni slutio šta će se odigrati. Ipak, svi su osećali da nije došao samo radi toga da popije viski.

Nisu se prevarili!

Moris je naručio jedan „Fajr Point”, kada mu je kafedžija pružio čašu, ispio je u jednom gutljaju.

Poslednjih meseci je dosta pio.

Čak previše.

Kako je iznenada došlo do toga da Vins Kraham, mesni kovač, zapođene sa strancem kavgu, niko kasnije nije znao da kaže. Ali je Kraham ležao na podu, samo što je izgovorio rečenicu.

— Je li ovo ovde indijanski rezervat?

Više nije izgovorio. Pogodila ga je snažna melezova pesnica.

Džef Lonegan, predsednik opštine,

upravo je stupio u salun i zámalo se nije sapleo o oborenog kovača.

— Šta se ovde dešava? — uzviknuo je. — Morate biti oprezni s pićem, ne može baš svako da ga podnese.

Tek tada je video krv na kovačevom licu.

— Ko je to bio? — upitao je dok mu je pogled počivao na strančevom licu.

— Vi me čudno posmatrate, mister — cerio se Moris podmuklo. — Da i vi nemate nešto da kažete u vezi s mojim tenom?

Onda je došlo ono što je moralo doći. Posle tri rečenice koje su izmenjali, predsednik pođe rukom prema opasaču. Nije imao nameru da puca, samo je hteo da zaplaši stranca. Međutim, ovaj poluokret ka koltu bila je sopstvena osuda na smrt.

Kao munja, revolver se stvorio u ruci meleza. Usijano olovo nemilosrdno se zarilo u grudi predsednika. Kao marioneta, kojoj su posečeni konci, Lomegan se skljkao na pod.

Šerif Dempsi, koji je još bio u hotelskom predvorju, čuo je pucanj, izvukao kolt i potrčao u salun.

Još na samom ulazu zrno ga je pogodilo.

Klifton Moris je tako postupio — u samoodbrani. Tako je bar objasnio sudiji Hemptonu osam dana kasnije, u toku suđenja. Dempsi je prvi imao kolt u ruci.

Uprkos tome, melez je osuđen na deset godina prinudnog rada u kamenolomu Seskateva.

Njegov zločinački put bio je, činilo se, okončan.

Seskateva!

Žega koja sažiže preko sivog velikog kamenja. Glad, žeđ, izranjavljene ruke, beskrajne, neizmerne muke, to je bila Seskateva.

Čak ni majur nije bio ništa bolji od glavnog logora, gore, ispred kamenog zida.

Robijaši su išli u izbledelim sivim odelima u planinu da lome kamenje, koje nikada niko nije koristio. Od rane zore, sve dok se mrak ne bi spustio, stajali su na kamenom zidu, zamahivali macolama ili teškim šipkama, odbijajući velike gromade stena.

Jedan od ljudi koji je tako provodio dane bio je Klifton Moris, melez.

Samo jedna misao vrtela se u njegovoj glavi. Misao koja mu ni danju ni noću dije davala mira. Bekastvo!

Bio je izrazito sparani đak.

Podnevna žega je ubistvenom snagom pržila robijaše.

Moris je stajao visoko gore uz kameni zid i pomoću svog čekića ukivao gvozdenu šipku u zid. Taj besmisleni posao obavljao je već mesecima. Iz dana u dan. Od zore do mraka odvaljivao je komade nepreglednog kamena.

Do sada meleza nisu oslobodili najtežeg posla. Nije smeo kao ostali da ponekad gura kolica ili seče balvane kojim se podupiru stene. Ne, terali su poluindijanca da radi kao mazga. Možda ga je u njemu krv indijanskih predaka držala uspravljenim i pomagala mu da istraje.

Što su ga više mučili i što ga je češće čuvar tukao bičem, utoliko je bivao tvrdi i uspravniji.

No, u njegovoj unutrašnjosti ključao je vulkan. Moris odloži tešku

macolu i nadlanicom obrisa znoj s čela. Onda ponovo pogleda u pravcu planinskih visova, gde su se još od ranog jutra mogli videti dimni signali Čejena.

Gorak osmeh zaigra na Klifovom licu. Umeo je da čita jezik Indijanaca, znao je šta signali znače, jer su za sva plemena bili istovetni.

Čejeni su sazivali ratnike da se okupe. Planirali su bekstvo iz rezervata, jer su ih ponovo prevarili i nisu im isporučili namirnice koje je vlada odredila.

I kao što uvek biva, morali su crveni da se bore da ne bi umrli od gladi.

Dole — u nizini — nalazila se baraka puna životnih namirnica za čuvare i robijaše.

Ljudi sa korbačima nisu primetili dimne signale. Iz doline nisu ništa ni mogli da vide. Najzad, ništa im ne bi vredelo, jer nisu umeli da ih protumače.

Oštar zvižduk pištaljke trže Morisa iz razmišljanja. Pogledao je dole i video Džeronima, meksikanskog čuvara, kako divlje zamahuje korbačem.

— Hoćeš li da radiš dalje, crveni pacove — vikao je. — Teško tebi večeras, kada budeš sišao dole.

Moris je već dovoljno dugo bio u Seskatevi pa je znao da ovo nije prazna pretnja. Upravo taj Meksikanac nikada nije uveče zaboravljao pretnje, koje je tokom dana izrekao.

Udarac korbačem bio je užasan. Neobrađena koža duboko se zarivala u kožu osuđenika čija su leđa bila već išarana bezbrojnim groznim crvenoplavim ožiljcima.

Najviše je trpeo ćutljivi poluindi-

janac. No, nisu ga mučili samo čuvari. Drugi zatvorenici su takođe na njemu iskaljivali svoj nemoćan bes.

Dan je protekao i noć je već bacala svoje prve senke na dolinu.

Umorni i malaksali, verali su se robijaši prema dolini i svojim barakama, gde ih je svakodnevno čekala tanka čorba i ubuđali tvrd hleb.

Klifton Moris je sišao poslednji. Džeromimo je iščekivao na mestu ispred sivih kamenih kuća i iscerio se na meleza.

— Nisam te zaboravio, amigo!

U to zafijuka korbač iznad robijaševe glave i sruči mu se na leđa.

Moris nije ni pisnuo. Pogled mu je bio prikovan za lice čuvara Džeronima.

A to je bilo upravo ono što je Meksikanca najviše dražilo.

Zamahnuo je po drugi put i koža se kao preteći reptil omota oko nezastićenog melezovog vrata.

Tek tada se Seminolove usne pokretoše, ali ne zbog bola — bila je to mržnja.

— Mislićeš još na mene, Džeronimo. Ali tada će biti prekasno. Cvi-lićeš pred mojim nogama kao kuće.

Čuvar zatvori oči i upita lagano.

— Hoćeš da mi pretiš, prokleti crvenokošče? Znaš li ti šta će se dogoditi ako te prijavim gazdi? Ne bi bio prvi koga smo bacili u provaliju posle sto šiba korbačem.

Kao slomljeno staklo zvučao je glas poluindijanca.

— Ne možeš mi pretiti, Meks. Ja sam ti samo rekao da ćeš umreti pred mojim nogama. Nisam ti rekao

da ću te ubiti. Ne možeš moje reči izvrtati.

No, zatvorenik je bio u zabludi. Reči čuvara težila je više od njegove. A gazda, Džoni Sinkler, bio je tvrd čovek, koji nije znao za milost, kada bi se neko od robijaša oglušio o zapovest čuvara.

Meksikanac uopšte nije imao nameru da prijavi Morisa. Poluindijanac je trebalo da iskusi kaznu. Ubistveni udarci bi ga suviše brzo oslobodili muka. Čuvar je i sam postao poluzver. Kako bi inače prihvatio ovaj posao u Seskatevi?

— Idi u svoju baraku, crveni! — siktao je Džeronimo, pa se naglo okrete i ode u kuću u kojoj su čuvari stanovali.

Gore, na vrhu kamenog zida, stajao je poglavica Čejena, gledao u dolini kolibe zatvorenika, barake čuvara i mesto gde su namirnice bile smeštene.

Samo je jedna osoba znala za opasnost koja je u tamnoj noći lebдела nad robijaškim logorom.

Kažnjenik Klifton Moris.

Melez je sada mogao da opomene ostale zatvorenike. Mogao je da im kaže, da ova noć možda znači slobodu, a može da donese smrt.

No, on to nije učinio. Nikada ne bi to učinio, čak i kada bi umro od noža Čejena.

Moris je bio smešten u baraku sa još trideset robijaša. Uspeo je u toku ovih meseci da se izbori za mesto u uglu. To mu nije išlo naročito teško, jer niko od ljudi nije rado bio u mraku pored ovog opasnog i čudnog čoveka.

Već nedeljama je Moris iz noći u noć radio na tome da olabavi daske na zidu barake. Za to je upotrebljavao malj, koji je, sakriven u pantalonama, doneo s posla.

Jedan drugi zatvorenik je radi toga bio pretučen do smrti. Svaki od njih je uveče morao da preda alat, a ujutro da primi.

A malom Teksašaninu Gregu je tog dana nedostajao malj.

Moris je mirno stajao i gledao kako tog bolešljivog čoveka čuvar šiba do smrti.

Četrnaest dana kasnije Greg je sahranjen iza baraka, gde su već mnogi robijaši našli svoj večiti mir. I ovaj robijaš je takođe bio jedna od Morisovih žrtava.

Čoveku, koji više ne može da radi u kamenolomu, oduzima se hleb. Dobija uveče još samo čorbu, bolje reći vodu, a od toga se umire za najviše dve nedelje.

Niko do tada nije primetio da u uglu, u kome je melez ležao noću, neko posluje.

Moris je bio oprezan, gotovo se ni šum nije čuo.

Tako je olabavljivao dasku po dasku, a u zoru ih ponovo prividno pričvršćivao. Zidovi su se sastojali od dva sloja dasaka. Međuprostor je bio ispunjen glinom. Onu glinu, koju je morao da ukloni, da bi dopro do spoljnog zida, nosio je u svojim džepovima ujutro u planine.

Već četiri dana je otvor bio tako veliki da se kroz njega čovek mogao da provuče.

Time se ni izdaleka nije stiglo do slobode.

Svaku baraku je noću čuvao po jedan stražar, koji je bez upozorenja pucao na sve što se kreće.

Kada bi beguncu i uspelo da se provuče kraj stražara, ili da ga ubije, dolazila je druga prepreka.

Kamenolom se nalazio u dolini iz koje je postojao samo jedan izlaz. Kroz taj uzani otvor je begunac morao da prođe. No, tamo su stajala dva čoveka, koja su budno motrila.

Kada bi robijašu doista i ovo uspelo, onda ga je vrebala u golim, kamenitim Roki planinama višestruka smrt.

Zimi sneg i metrima visoki nanosi, leti nemilosrdna žega i žeđ.

Najzad još Čejeni, koji bi svoju smrtnu mržnju prema belcima iskali na svakom ko im padne šaka.

Ako je nekom i uspelo da pobjegne van spoljnog bedema njega nisu gonili. To je uglavnom bivalo suvišno. Bilo je veoma malo ljudi kojima je uspelo da se izvuku iz ovog pakla.

Melez je, doduše, uspeo da savlada prvu prepreku ka slobodi. No, bile su mu potrebne još nedelje da svoj plan dalje razradi.

No, ove noći je prilika bila tako izvanredna da je hladnokrvni čovek odlučio da beži. Pošto je prethodnog jutra video dimne signale, pokušao je da se stavi u položaj Čejena.

Kako su crvenokošci mogli da izvrše prepad na logor?

Kroz uzani prolaz u dolini ne bi mogli. Tamo bi ih stražari sigurno rasterali.

Za njih je postojao jedan mnogo jednostavniji put.

Melez je već nedeljama radio gore, na poslednjoj terasi kamenoloma. Često mu je pogled kružio po okomitom zidu od kamena, jer se iza njega krio put u slobodu.

Doduše, taj zid nije bio visok kao

gore, u glavnom delu logora, gde je dosezao visinu od stotine jardi, ali je zato bio gladak kao zid kuće.

Postojala je samo jedna mogućnost da stigne do vrha zida: neko je odozgo morao da spusti uže.

Jedan od robijaša, koji je već četrnaest godina u Seskatevi, pričao je da je jednom robijašu uspelo da umakne na taj način usred bela dana.

Brat tog čoveka bacio je uže i na očigled čuvara je robijaš umakao. I pušćano zрно ga nije uspelo da pogodi.

Taj put će koristiti Čejeni da bi upali u dolinu. Moris je u to bio uveren.

Te večeri nije dotakao zdelu sa čorbom. Pogledi ostalih zatvorenika bili su pohlepno prikovani za limenku punu hranljive tečnosti. Već su završili s jelom i progutali buđavi hleb. Ali im je u želucu još besnela glad.

A ispred njih, na golim daskama sklepanog stola, stajala je limenka puna čorbe.

Moris je ležao ispružen na svom ležaju i posmatrao ljude koji su još sedeli za stolom i piljili u njegovu limenku.

Niko od zatvorenika nije hteo da se makne od stola, iako su bili smrtno umorni.

Tada melez ustade i lagano priđe stolu. Zastao je kod mesta gde se njegova čorba nalazila.

Svi pogledi bili su prikovani za njegove usne. Da li će sada sesti i sam pojesti čorbu ili će je dati nekom od njih?

Nije među njima bilo nikog ko polindijanca nije bar jednom mučio ili nepravедno okrivio pred čuva-

rem. Sada, u ovom trenutku, požalili su zbog toga.

No, ono što se sada dogodilo, dovelo je gotovo do klanja.

Robijaš crvene puti izruči sadržinu limenke na pod.

Mučna tišina. Onda se lica ljudi izobličile i, uzvikujući besno, ustremišu se svi na Morisa.

Ali, kao da su naleteli na zid. Odakle tom čoveku posle nekoliko meseci pasjeg života tolika snaga i žilavost.

Iznenada, kao što je i buknuo, požar besa se ugasi i robijaši se otetu-raše do svojih ležaja.

Moris je stajao naslonjen na tvrde daske zida. Sive oči su mu sevale, hteo je da se i dalje bori.

U baraci je uskoro postalo mirno. Samo se čulo hrcanje smrtno iscrpljenih ljudi.

Sačekao je dva sata, a onda počeo da radi. Izvlačio je dasku po dasku oprezno iz zida.

Onda je bilo gotovo. Provukao se kroz uzani otvor i našao na otvorenom prostoru. Jedino što je poneo bio je malj. Ležao je nepomično na zemlji i osluškivao.

U to je začuo korake čuvara, ali su se upravo udaljavali.

Kao zmija, priljubljen uz zemlju, udaljavao se melez od barake.

Kada je tako prevatio sto jardi, uspravio se i nastavio da trči.

Uskoro je stigao do podnožja kamenoloma. Zastao je da odahne. Sada se više gotovo ništa nije moglo dogoditi. Ako Čejeni iz nekog razloga ove noći ne bi došli, mogao se još uvek dovući do svoje barake.

Pentrao se uz strane, prosečene ostrim serpentinama. Sve što je više odmicao, bivao je sve oprezniji.

Pošto je dolazio iz mračne doline mogao je prema nebu da razabere sve u slabim konturama.

Trajalo je gotovo četvrt sata dok je stigao do poslednje terase.

Nikoga nije bilo, niti je čuo bilo kakav šum odozgo. Da se nije prevario? Možda su se Čejeni odlučili za drugi put da bi prodrli u dolinu?

Begunac je seo na komad kame-na, na kome je još pre nekoliko sati radio.

Proticali su beskrajni minuti.

Iznenada se setio Halbota, čoveka koji je iz glavnog logora Seskateva uspeo da umakne. Iz logora osuđenika na doživotnu robiju. Taj ubica bio je jedini kome je uspeo da umakne iz pakla. No, još uvek se nije dočepao slobode. Vajat Erp ga je uhvatio.

Vajat Erp! Poznavao ga je, tog maršala iz Dodža. Pa spasao mu je život u Simaronu.

Osluškivao je napregnuto u noć. U to odozgo pade majušni kamičak na kamenu terasu.

Moris pogleda ka vrhu uz zid koji se ocrtavao prema nebu.

Gore se upravo nečije telo prebacivalo preko ivice. Jasno je razazna-vao oblike.

Dakle, nije se prevario.

Došao je trenutak da se udruži s Čejenima. To mu nije moralo biti teško, jer je prilično poznavao jezik ovog plemena. Nije imao šta da izgubi. Ove noći će sve staviti na jednu kartu.

Čovek, koji je bio spušten konopcem, nalazio se samo nekoliko jardi od zemlje. Moris je stao tako da se ovaj morao spustiti kraj njega na terasu.

Tako je i bilo.

Crvenokožac oseti kako ga neko hvata iza leđa i stavlja mu ruku na usta. Bio je tako uplašen, da nije bio sposoban za otpor. Onda je čuo šapat na svom jeziku.

— Iza tebe stoji prijatelj hrabrih Čejena. Sada ću te pustiti, ali budi miran, da nas ne bi odao bledoliki-ma u dolini

Moris skide ruku sa Indijančevih usta. No malj je držao spreman u desnoj ruci.

Čejem je izgleda shvatio da pred sobom nema neprijatelja.

Oprezno se okrenuo i ugledao lice meleza, obasjano bledom svetlošću zvezda. Moris je nosio sada dugu kosu, kao nekad kod Seminola. Većini zatvorenika kosa je padala gotovo do ramena. Tada još nije bio običaj da robijašima briju glave.

Čejem je mislio da pred sobom ima Indijanca.

— Otkud si znao da ratnici Čejena u ovoj noći hoće u Seskatevu?

— Čitao sam dimne signale.

U tom trenutku se uže ponovo pokrenulo. Sledeći Indijanac se spustio.

— To je Sivi Vuk, poglavica našeg plemena. On je moj stariji brat — došapnu Morisu Indijanac.

Poglavica siknu kroz zube kada je video dva čoveka na kamenoj terasi. Pre nego što je uspeo da bilo šta pita, brat mu je prišao.

— Ovaj čovek je naš prijatelj. On nas je ovde čekao.

— To može da bude klopka — reče poglavica i izvuče nož iz pojasa.

Nato mu melez priđe.

— Ti me možeš ubiti, Sivi Vuče, ja nemam oružje. Došao sam da te odvedem na logor bledolikih, koji

me ovde već mnogo mesece drže zatvorenog, jer imam crvenu kožu.

Sivi Vuk ispitivački odmeri begunca.

— To su rđavi bledoliki koji su tamo zatvoreni. To što njihove čuvare moram ukloniti, činim iz puste nužde. Ti nisi Indijanac.

Moris se trgao i žustro se objašnjavao.

— Moja majka je bila Indijanka, a otac bledoliki, ali je mnoge godine kao vrač proveo kod Seminola. Kod njih sam odrastao i živeo sve dok me nisu bledoliki savladali i ovamo doveli.

Poglavica kao da nije više podozrevao.

— Kako nam možeš koristiti prilikom napada? — Upitao je.

— Ja ću vas neopaženo odvesti do koliba bledolikih. Pobrinuću se da ljude, koji imaju oružje, napadnete na prepad. Ako me budeš sledio, možda nećeš izgubiti ni jednog svog ratnika, poglavico.

Indijanac nije dugo razmišljao.

— Ti ćeš nas voditi. Ali teško tebi, ako si izdajica! Bićeš prvi koga će moj nož probosti!

Onda je iščupao jedno belo pero iz svog ukrasa na glavi i pružio ga melezu.

— Stavi pero u kosu, kako te moji ratnici ne bi zamenili s nekim bledolikim.

U sivim očima polutana bljesnuo je trijumf! Sada je bio slobodan.

Pogled mu pade na dolinu utonulu u mrak, gde je samo svetleo fenjer ispred barake čuvara.

Čas osвете je kućnuo!

U međuvremenu su se Indijanci, jedan za drugim, spustili niz uže. Kada je poslednji stigao na kamenu

terasu, devetnaest Čejena krenulo je u napad.

Počelo je silaženje. Moris je išao napred. Za njim poglavica i, kao bešumna, dugorepa zmija, ostali Čejeni.

Niko u dolini nije primetio da se Indijanci približavaju. Čuvari nikada ne bi ni došli na pomisao da preko kamenog zida može da dođe opasnost.

Kada se dvadeset ljudi našlo na ivici logora, Moris zastade. Objasnio je poglavici gde čuvari patroliraju i kako se mogu najlakše učutkati.

Sivi Vuk izdade naređenje svojim ljudima. Kao senke iščezli su između kućica.

Smrt se bešumno i brzo sručila na čuvare. Nije prošlo ni pet minuta, a Indijanci su se vratili i javili da ni jedan od čuvara nije živ.

Sada je Moris poveo poglavicu i jedan deo ratnika u glavnu kuću, u kojoj čuvari stanuju. Išao je napred i naglo otvorio vrata.

Nekoliko čuvara je još sedelo za stolom i igralo poker, a ostali su spavali.

Nisu bili u stanju da se pokrenu kada su videli meleza na vratima. Robijaševo lice bilo je izobličeno od poruge i mržnje, a belo pero u kosi davalo mu je divlji izgled.

— Ovog puta sam ja na potezu, ajkule! — viknuo je i ustremio se na čuvara Džeronima, koji je sedeo za stolom i kartao se.

Iza meleza su ušli Čejeni. Za dva minuta su čuvari bili savladani. Ljudi, koji su pokušali da se maše oružja, ležali su mrtvi, a ostali su bili vezani.

Morisovi udarci su još uvek pljuš-

tali po Meksikancu. Pri tom je vikao od mržnje, gneva i želje za osvetom.

— Evo ti proketo pseto! Sto puta treba da umireš! — Za svaki udarac koji si mi dao!

Meksikanac je izgubio svest, nije ga više mogao čuti. Moris je mislio da je mrtav. Možda je to Džeronimu spaslo život.

Čak je i Sinkler napadnut u svojoj kući. Moris ga je tresnuo drškom revolvera, koji je oduzeo jednom čuvaru.

Robijaši u svojim barakama nisu ništa od svega čuli. Spavali su kao zaklani posle iscrpljujućeg rada u kamenolomu.

Indijanci su provalili u magacin i snabdeli se velikim količinama hrane, i ostalog — svime što su mogli da nose. Vraćali su se istim putem.

Na meleza niko više nije mislio.

Klifton Moris je ušao u kuću logorskog snabdevača. Tamo je našao sve što mu je bilo potrebno. Odsekao je dugu kosu, čak je i bradu obrijao. Onda je obukao najbolje odelo koje je mogao naći.

Pola sata kasnije robijaša Morisa niko više ne bi mogao da prepozna. Uz odelo je nosio blistavo belu košulju, somotsku mašnu, novi stetson i opasač sa velikim koltom, kalibra 45 — poslednji model. Taj kolt mu je bio više nego odlična zamena za stari revolver koji je imao.

Sa do vrha napunjenim bisagama napustio je kuću. Sve je spakovao što bi mu moglo koristiti narednih dana.

U radnoj sobi gazde Sinklera našao je kasetu. Sadržaj ga je mogao opskrbiti za celu godinu.

Iza kuće, u maloj štali, našao je ridana. Osedlao ga je i izveo.

Čejeni su bili iščezli...

U logoru je bilo mirno, kao da se ništa nije desilo.

Ako je neko pretpostavljao da će se begunac sada vinuti u sedlo i napustiti logor, bio je u zabludi. Ne, Klifton Moris bio je neobuzdan u svojoj mržnji.

Otišao je do šupa, gde je bio smešten eksploziv. Uzeo je nekoliko patrona i poneo u barake zatvorenika.

Zapalio je i bacio na krovove. To je kasnije pripisano Indijancima.

Tek tada je napustio kamenolom. Na ulazu u dolinu još jednom je postavio riđana i okrenuo se.

Nikada se nije moglo odgonetnuti gde su se tada nalazila ona dva stražara koja su čuvala izlaz iz doline.

Tada je u logoru nastao pakao. Sve barake je uhvatio plamen.

Melez se pakleno nasmejao, potezao konja i odgalopirao u noć.

●

Šta se one noći dogodilo pročulo se brzinom požara po državama. U vezi s tim prvi put je bilo povezano i ime čoveka koji je do sada jahao kao mračna krvava senka zemljom.

Sada će ga goniti i uhvatiti.

Preživeli čuvari su rekli da je bio vođa napada, iako je za sve bila zagonetka kako je uspeo melezu da dovede Čejene u dolinu.

Sve što je u poternicama pisalo o Kliftonu Morisu, bilo je u svakom slučaju malo. Erp je sada znao šta je čovek ranije radio i zbog čega je dospao u Seskatevu.

Možda nikada ne bi došao na trag melezu, da ga sam Moris nije na to navukao.

Devet dana posle bekstva, naleteo je Moris u Valkoti na pomoćnika šerifa, Džima Formena. Ubio ga je u glavnoj ulici i umakao.

Forman je imao jednog prijatelja daleko dole, u Kanzasu. — Zvao se — Vajat Erp.

Kada je Vajat čuo za ubistvo Formana, osedlao je konja i krenuo na put. Očevici su opisali ubicu, pa je čovek iz Misurija sada znao da je u pitanju melez. Ali na zapadu je bilo na stotine mešanaca koji su ličili međusobno. Ni Moris se nije mnogo razlikovao.

Bilo je to u Valasu, gradu koji se nalazio oko šezdeset milja zapadno od Šeridana.

Vajat je uveče stigao u grad. Prevalio je dug put, smestio je konja u jednu od konjušnica, a onda krenuo glavnom ulicom, da potraži prenoćište.

Fernerov salun je bio jedini i konjušar mu je rekao da tamo može naći i sobu.

Lokal je bio dupke pun.

Uz bar su stajali kauboji koji su spirali grlo žestokim viskijem. Pričali su glasno i pevali kao svuda na zapadu, uostalom.

Zeleni kockarski stolovi bili su zaposeđnuti do poslednjeg mesta.

Kada je čovek iz Misurija stao uz bar, postalo je u lokalu manje bučno. U ovom malom gradu svaki pridošlica je padao odmah u oči, a posebno ako je na grudima nosio veliku maršalsku zvezdu.

Neki od gostiju počeli su da menjaju boju pri pojavi policijskog službenika. Bile su to osobe koje su imale razloga da zbog nečega zaziru od predstavnika zakona.

Čak je i Nik Fener, vlasnik saluna,

osetio mučninu u želucu kada je sreo maršalov pogled.

Pre četrnaest dana je prodavao goveda za račun bande pljačkaša. To mu je bio veoma unosan uzgredni posao.

Vajat nije mario alkoholna pića, ali je, da ne skreće suviše pažnju na sebe, naručio viski, i upitao može li da iznajmi sobu.

Fener odahnu sa olakšanjem.

— Možete dobiti sobu, mister — odgovori kafedžija. — Koliko ostajete?

— Jednu noć.

Sada je Fener bio potpuno zadovoljan. Ovaj zvezdonosac sigurno nije radi njega došao.

Erp je ispio svoj viski, uzeo ključ i uputio se uz stepenice u hotelsku sobu.

Nije proteklo ni pet minuta, a u lokal stupi novi gost. Ništa ga manje nisu radoznalo posmatrali, nego čoveka sa zvezdom.

Bio je visok, sa blistavo crnom kosom i licem sa koga su gledale dva siva, prodorna oka.

To je bio Klifton Moris, melez.

Sada ga, doista, ni rođena mati ne bi više prepoznala, toliko se izmenio. Nosio je svetlo sivo pamučno odelo, šešir iste boje, bostonske čizme, kravatu od srebrnastog somota i blistavo belu košulju, ukrašenu riševima.

Nije imao ni opasač, ni kolt.

U svakom slučaju, nije se videlo da uz sebe ima oružje. Deringer u džepu od kaputa bio je tako mali da se nije primećivao.

No, ono što se na njemu najviše promenilo, bilo je njegovo lice. Ten kao da mu je bio od gipsa. Krečno bela koža podsećala je na masku.

Niko ne bi u njemu otkrio meleza.

Moris je bojio kožu lica mešavinom kreča, i soka od meskuite. Bio je to mukotrpan posao obnavljati masku iz dana u dan. No, samo je na taj način mogao da izmeni boju kože.

Klifton Moris je znao nemilosrdnog goniča koji mu je bio na tragu. Znao mu je i ime i nije zaboravio dan kada ga zamalo nisu obesili.

Maršal Vajat Erp je bio taj koji ga je spasao vešala.

Melez, međutim, nije znao za zahvalnost. Došao je u Valas da uništi čoveka koji mu je jednom spasao život.

Na srednjem zapadu se govorilo da je Vajat Erp prijatelj ubijenog šerifa Formana i da je krenuo da goni ubicu. Očevici su tačno opisali zločinca, tako da je to čoveku iz Misurija bilo dovoljno. Prepoznali su odbeglog robijaša iz Seskateve.

Zločin u gradu Valkotu doveo je Vajata Erpa na Morisov trag. To je i sam zločinac znao i učinio nešto što pre njega nije ni jedan razbojnik: pošao je maršalu u susret.

Seo je za slobodan sto. To da se Vajat Erp smestio u ovaj hotel bilo mu je već poznato. Seo je i čekao da maršal siđe iz svoje sobe.

Nije morao dugo da čeka. Samo pola sata kasnije sišao je čovek iz Misurija ponovo u lokal i smestio se za jedan sto u uglu.

Ono što se posle toga dogodilo, to sigurno hladni računčija nije planirao.

Kauboj Ed Brisbejn je te večeri popio malo više nego što može da podnese. U takvom stanju bio je svađalački raspoložen. Ono što ga je najviše dražilo, bili su ljudi koji nisu

zarađivali novac tegobnim poslom goniča.

Brisbejn je mislio da Moris spada među ljude koji u životu ne moraju mnogo da zapinju. Stajao je sa grupom kauboj a i izazivački piljio u Kliftona Morisa.

— Izgleda da je ono neki prokleti kockar — mrmljao je kauboj kroz zube, muvajući pri tom momka, koji je uz njega stajao, laktom u rebra.

Ostali kauboji su dobro poznavali Brisbejnu. Bila bi im dobrodošla promena, ako se zakači sa nesimpatičnim strancem. Uvek su ga, u sličnim situacijama, podbadali i dražili, pa su tako učinili i ove večeri.

Momak kome Ed zario lakat u rebra, zabaci sa dva prsta šešir na potiljak i iscerio se izazivački na Brisbejnu:

— Mislim da kada bi onog stranca tako munuo laktom među rebra, taj ne bi više bio na nogama.

Hej, znači li to da se plašim onog gipsanog tipa? — siktao je Brisbejn.

Moris je slušao razgovor za barom. Bili su to uvek isti momci. Sirovi, oštrog jezika, pesnica uvek spremnih za napad.

I Vajat je posmatrao šta se dešava. Sedeo je nagnut nad svoj sto. Slutio je šta će se sada dogoditi. Bilo je to uvek jedno isto. Počinjalo je sitnicama, onda su sledile teške reči, a za njima kuršumi.

Ed Brisbejn priđe melezovom stolu. Stao je u raskorak, nagnuo se i promrsio preteći:

— Smatram da ćete častiti jedan viski, mister!

Moris podiže lagano glavu. Odmerio je kauboj a od glave do pete. U očima mu je sijao opasan sjaj.

Kauboj to nije primetio,

— Loše čujem — reče melez tiho. Kauboj pristupi još bliže.

— Stranče, ja imam nešto protiv ljudi koji ne čuju ono što im kažem!

— A ja imam protiv ljudi koji razjape čeljust kao ti — odgovorio je Moris odsečno.

Brisbejnu nije više bilo potrebno. Bio je visok preko metar i osamdeset i dobro građen — kao boksterski šampion. Pesnica, koju je preteći držao melezu pod nosom, podsećala je na kovački malj.

— Tebi se izgleda moj nos ne dopada, stranče? Reći ću ti onda ono što se meni na tebi ne dopada. To je tvoje odvratno gipsano lice.

Melez je poskočio. Stao je pred kauboj a. Oči su mu svetlucale.

— Stoj, burazeru! Ispi svoj viski i ostavi me na miru!

Lice Eda Brisbejna postade tamno crveno. Nije više mogao da gospodari sobom.

Kao razdražena puma ustremio se na meleza.

Ali, kao da je naleteo na zid. Jedan snažan aperkat, plasiran u vrh brade, oborio ga je s nogu. Udarac je bio grmovit. Brisbejn je klečao, oči samo što mu nisu ispale iz duplje, ali nije pao.

Bio je to žilav momak, a dražilo ga je to što mu protivnik ima somotsku mašnu i rukavice na rukama.

Teturajući se i zanoseći, stao je ponovo na noge. Krv mu je tekla iz usne.

Smejao se.

— Nekako mi se i dopadaš, stranče. Umeš da barataš tim svojim prokletim rukavicama. Ali, šale više nema, amigo!

Ono što se posle toga dogodilo nije bila knjivica kauboj a.

Četiri čoveka su se odvojila od bara. Bila su to četiri tipična grubijana. Prišli su s leđa, sručili se na meleza svi ga udarali najednom, tako da je ostao da leži nepomično na podu.

Možda bi ga i dalje udarali, da se maršal nije umešao. Iznenada se tu stvorio.

— Sklanjajte prste s tog čoveka — rekao je Vajat Erp. — Onog ko leži na podu ne treba više udarati.

Jedan od četvorice osećao se posebno snažnim.

Prišao je maršalu i stavio mu svoju džinovsku pesnicu pod nos.

— Zvezda koju nosiš ne imponuje mi baš mnogo, burazeru. Ne mešaj se u naše stvari. Inače ti se može dogoditi da ležiš kraj stranca. Jasno?

Da čovek nije sada nasrnuo na maršala i šćepao ga za kožni kaput, možda bi se sve drugačije odigralo.

No, sada je ležao kraj meleza miran i nepomičan.

U salunu se sve utišalo.

Ed Brisbejn je ponovo bio na nogama. Iscerio se na maršala.

— Vas dvojica ste izgleda u jednom timu? — pri tom je pokazao na Morisa. Ed Brisbejn je od uvek cenio ljude koji umeju da barataju pesnicama, a ne samo koltovima. — Mislim, maršale, da bi bilo najbolje da tog tipa s gipsanim licem povratimo pa da sva trojica zajedno popijemo koju.

Ostali momci, koji su napali Morisa, napustili su salun. Način na koji je maršal sredio njihovog najjačeg druga prilično ih je ohladio. Osim toga, nisu hteli da sačekaju da Moris ponovo stane na noge.

Otišli su u pravom trenutku.

Melez otvori oči. U jednom skoku se našao uz maršala.

— Gde li su one kukavice, koje su me napali s leđa?

— Jedan od njih leži na podu, a ostali su odlučili da odjaše kući — reče kafedžija spremno.

U to priđe Brisbejn. Prijateljski je potapšao Morisa po ramenu i rekao:

— Nećemo plakati za tim momcima. Nalazim da smo maršal, Vi i ja zaslužili po čašicu. Hej, kafedžija, po dupli viski na moj račun!

Klifton Moris je postigao ono što je hteo, iako je način bio pomalo surov, neprijatan. Uskoro je kauboj Brisbejn izašao iz saluna. Ostao je sam sa maršalom.

Čovek iz Misurija je imao osećanje da je ovog bledolikog čoveka već negde ranije video, ali nije mogao da se seti gde.

Moris je vešto skrenuo razgovor na željenu temu:

— Mora da je to veoma težak posao iz dana u dan goniti bandite — rekao je kao uzgred. — Kada sam pomislim da za to dobijate jedva osamdeset dolara mesečno. Ne, to ne bi bio posao za mene.

Vajat bi se odavno povukao u svoju sobu da ga nije bez prestanka mučila misao odakle poznaje svog sagovornika. Nikako nije mogao da se seti.

— Pa i taj posao neko mora da radi — rekao je Erp, ispitujući pogledom lice bledog suseda za stolom.

Melez pokaza prstom na kauboja koji je još uvek ležao na podu.

— Maršale, smatram da vam dugujem revanš. Ako se ne varam, znam razlog zbog koga ste ovde.

Stvar u Seskatevi je uzvitlala veliku prašinu, a priča se naokolo da goni-
te čoveka koji je ubio šerifa Forma-
na.

Vajat se trže. Šta ovaj čovek to
tako značajno zna? Nije ga čudilo
što stranac zna na kom poslu se na-
lazi, jer to u Kanzasu nije bila taj-
na. Zbog toga je došao ovamo u Ko-
lorado. Svaki šerif je imao poternicu
za ubicom Kliftonom Morisom. Svi
koji su imali crvenu kožu dobro su
motreni.

Melez je oprezno mamio svoju
žrtvu u klopku. Plan mu je bio da-
voljski, kakav samo može da se rodi
u glavi okorelog zločinca. Nije imao
nameru samo da ubije maršala, hteo
je da ga ukloni na takav način, ka-
ko bi drugi policajci odustali da ga
gone.

Zavalio se u stolicu, zapalio ciga-
retu i rekao:

— Možda mogu da znam neki po-
datak. Doduše, nisam baš sasvim si-
guran. Juče sam došao vozom iz
Denvera. U Koloradu Springsu smo
se zadržali jedan sat. Pao mi je u
oči jedan čovek.

Moris je netremice pratio marša-
lov izraz lica.

— Možda je to osoba koju goni-
te.

— Kako izgleda?

— Pa, bio je mog rasta, ali mu je
koža bila vraški crvena. Nosio je
crno odelo, a ono što mi je posebno
palo u oči bio je njegov revolver.
Bio je to težak 45 — kolt sa masiv-
nom drškom. Čuo sam kako pita že-
lezničara kada ide sledeći voz za
Čejenu. Onda se dogodilo nešto čud-
no: neki pomoćnik šerifa je slučajno
naišao i on je iznenada iščezao sa
stanice. Tek kasnije, dok sam sedeo

u vozu putujući ovamo, palo mi je
na pamet da se možda radi o čove-
ku koga tražite.

Samo dan kasnije maršal Vajat
Erp bio je u Kolorado Springsu. Iako
je gajio izvesne sumnje u to da će
ga obaveštenje stranca sa gipsanim
licem dovesti bliže cilju.

Klifton Moris se predstavio Erpu
kao Čarli Danser, otkupljivač krzna,
poreklom iz Montane.

I sledećeg dana se Erpu vrzmao
po glavi čudan stranac, sa kojim je
sedeo za stolom i koji ni jedan jedi-
ni put nije skinuo kožne rukavice.
To gipsano lice, nalik na masku, Va-
jatu nije izlazilo iz glave.

Za kratko vreme će Vajat Erp
upoznati pravo lice tog čoveka. Ose-
tiće mržnju i surovost na sopstvenoj
koži i svu okrutnost čoveka za koga
je postojala još samo jedna stvar —
osveta!

Nemilosrdna osveta za sve što mu
je čovečji rod naneo. Osveta za izba-
civanje iz rezervata. Osveta za način
na koji su belci s njim postupali, za
Seskatevu. Osveta za neprijateljstvo
prema boji njegove kože. Osveta i
mržnja bile su sav njegov život.

Železničar na stanici u Koloradu
Springsu nije mogao da se seti me-
leza koji je pre dva dana otputovao
u Čejenu.

Vajat je ipak otputovao podnev-
nim vozom na sever, u Čejenu. Pred-
veče je stigao u grad.

Tu je počeo put koji ga je gotovo
doveo na ivicu propasti.

Melez je sve pripremio da bi opas-
nog maršala namamio u klopku. Još

na stanici u Čejeni čekao ga je plaćeni bandit.

Bio je to Hank Dervi, kauboj, kome do sada još nije uspelo da se na bilo kom ranču zadrži više od mesec dana. Bio je skitnica, probisvet, koji je samo imao dosta sreće da nije dospao u zatvor. Čovek od trideset pet godina, pacovskog lica i lukavih očiju. Prišao je maršalu dok je ovaj izvodio svog ridana iz teretnog vagona.

— Divan konj, mister — smešio se, pokazajući pri tom isturene žute zube. — No, ni ridan koga je onaj crvenokožac imao nije ništa gori.

Erp bolje pogleda kauboja.

— O kome to crvenokošcu govori-te?

Kauboj se grohotom nasmeja.

— I to mi je pitanje! Mislio sam upravo na meleza koga gonite, mister Erp.

— I vi tako stojte na železničkoj stanici, pa slučajno znate da ću baš ovim vozom stići u Čejenu?

— Tako slučajno nije bilo. Ja, na primer, već danima znam da je maršal Vajat Erp za petama ubice šerifa Formana. Onda sam ovde video meleza, koji tačno odgovara opisu na poternici koju je šerif okačio u svojoj kancelariji. Ali naš dobri Džim Lejn je ostario. Poslao me je do đavola kada sam mu javio da sam ubicu video u Čejeni. Onda sam ponovo došao na železničku stanicu i sačekao večernji voz. Mislio sam: tamo gde se bandit pojavi, maršal ne može biti daleko. Mogu da pretpostavim, da bi vam to bilo od velike koristi kada bih vas obavestio, kada je taj momak odjahao.

Sve ovo je maršalu zvučale veoma neuverljivo,

— Možda bismo nas dvojica mogli da skoknemo malo do šerifa. Možeće je da nije suviše star da mi ispriča nešto o kauboj, koji slučajno stoji na stanici i očekuje maršala.

Hank Dervi načini uvređeno lice.

— Mogao sam to da naslutim! Uvek je isto. Ako vam neko hoće jednom da učini uslugu, ni to ne valja. No, meni je pravo. Hajdemo kod šerifa.

Uputili su se u kancelariju.

Maršal nije znao šta da misli o ovom kauboj. Šerif je sigurno znao bolje.

Čuvar zakona se nasmejao grohotom kada je video maršala kako ulazi s kaubojem.

— Zar je ovaj bedni lupež i jednog maršala spopao pričom o melezu — ubici?

Šerif ustade i pozdravi srdačno čoveka iz Misurija.

— Ja vas, doduše, nikada nisam video, ali se sigurno ne varam, ako tvrdim da ste vi veliki maršal iz Dodž Sitija.

Vajat mu ukratko objasni šta ga je navelo da doputuje u Čejenu.

Hank Devri je sada podrugljivo gledao šerifa. Smejao se.

Džim Lejn baci besno opušak na pod.

— Grom i pakao? Zar to može biti istina? Zar je ova danguba bila u pravu? Njemu inače ne treba verovati ni reč. Kada bi to doista bio momak koga sledite?!

Maršal se obrati kauboju i ledeno ga postreli pogledom. Možda je Hank Devri već u tom trenutku zažalio što je dozvolio da ga nagovore da se u sve to upusti. Ali, dve stotine dolara nije bila mala para!

— Da li je tačno ono što ste mi na stanici ispričali? Pre nego što mi odgovorite, hteo bih da vam kažem da još uvek imate mogućnosti da zdravi uhvatite maglu!

Kauboj je opet pokušao da se pretvara da je uvređen.

— Uvek je isto, maršale. No, nije važno. Budite sigurni samo u jedno: od mene nećete saznati kuda je taj momak odjahao.

Erpovo lice postade tvrdo.

— I sami ćete se čuditi šta ćete mi sve ispričati, prijatelju. Nemam ni najmanje volje da dozvolim da me vučete za nos.

Šerif je kaubojja snažno munuo u rebra, tako da je skoro pao preko pisaćeg stola.

— Hoćeš li konačno da propevaš — silktao je. — Ja znam dovoljno loših stvari o tebi zbog kojih bi te mogao strpati iza brave bar nekoliko nedelje.

Potplašeni kauboj pogleda šerifa.

— Samo je to još nedostajalo! Inače ste me izbacili napolje, iako sam vam rekao da sam video bandita za kim je raspisana poternica. A sada mi još pretite!

Maršal ga prekide u pola reči.

— Otvarajte usta i govorite šta znate!

— Šta plaćate? — upita mirno i bezočno kauboj.

— Mislim da vam opomena nije bila dovoljna.

Prišao je kauboju pola koraka. Ovaj iznenada izgubi hrabrost.

— Mislim da se uputio u Larami. Ako se ne varam, napustio je grad u severnom pravcu.

— Šta znači to: ako se ne varam? Jeste li videli da je odjahao prema severu?

— Da, predveče je napustio grad i odjahao u tom pravcu.

Šerif ga je posle ovog obaveštenja strpao u ćeliju.

— Nešto tu nije u redu — rekao je Vajatu. — Poznajem tog lupeža već prilično dugo. On nije došao ovamo iz čiste ljubaznosti, da bi nam pomogao. Ali to će ja već izvući iz njega, budite uvereni.

Kauboj je za nekoliko dana ponovo pušten na slobodu. Nije imao prilike da primi dve stotine dolara za prljavi posao koji je obavio. Sudbina mu je priredila iznenađenje. Kada je noću izlazio pijan iz saluna, zgazila su ga kola u glavnoj ulici Čejene. Umro je pod točkovima teške zaprege.

I ta smrt je bila crna tačka na spisku ubice Kliftona Morisa.

Njemu pak ni izdaleka još nije bilo odzvonilo.

Samo bleđa svetlost zvezda obasjavala je put kojim je te noći Vajat jahao. Krenuo je u Larami, ali te noći nije stigao u grad.

Ponoć tek što je bila prevalila. Vajat kliznu iz sedla i malo se odmori. Zapalio je cigaru i razmišljao, kada se pred njim stvori, kao da je iz zemlje izrastao čovek sa uperenim revolverom.

Lice čoveka bilo je tako blizu maršalovog, da je uspeo da ga razazna, uprkos oskudnoj svetlosti.

Vajat je ostao da sedi na kamenu. Posmatrao je čoveka, očekujući dalji rasplet.

— Nemate ništa protiv toga da mi date vaš kolt — reče čovek, ispruživši ruku.

Maršal izvuče svoja dva revolvera iz opasača i pruži ih čoveku koji je pred njim stajao. Učinio je to nemarno i mirno.

— Šta hoćete od mene? — upitao je ne ustajući.

— Možda ste to već primetili — odgovori bandit i zadenu Vajatove revolvere za opasač. Možda je bolje da ne pitate mnogo. Povedite svog konja. Treba da prevalimo nekoliko milja.

Vajat je u toku svog, opasnostima ispunjenog života bivao u mnogim teškim situacijama. Mogao bi, iako bez oružja, sa ovim čovekom da izađe na kraj. No, iznenada ga je obuzelo osećanje da je bolje da pođe s njim. U svakom slučaju, nekuda je naumio da ga odvede, pa mu neće škoditi da sazna šta se iza svega toga krije.

Jahali su neko vreme, pa skrenuli s puta za Larami i nastavili kraj podnožja Skvo Pika prema severu.

Čovek iz Misurija se trudio da zapamti put kojim su išli. Polumesec, koji je sada sijao iznad planinskih vrhova, pomogao mu je u tome.

Već su putovali gotovo čitav sat, kad maršal zaustavi svog konja. Učinio je to ne obazirući se na svog čuvara. Bandit je takođe zastao. Promrmljao je kroz zube.

— Za vašu budućnost bi bilo daleko bolje da me pitate kad hoćete da zastanete. Konačno, ja odgovaram za vas. Moglo bi vam pasti na pamet da mi, na primer, zarijete nož među rebra.

Posle ovog kratkog predaha nisu još dugo jahali. Prešli su jednu uzvišicu, a onda Vajat ugleda između grupe drveća malu logorsku vatru. Bandit je išao tačno prema njoj.

Tada Erp ugleda čoveka sa licem kao od gipsa, koje su osvetljavali crveni plamnički vatre. Bio je to isti čovek koji mu se u Valasu predstavio kao Čarl Danser. Čoveku iz Misurija kao da je spala koprena — puklo mu je pred očima. Znao je koga ima pred sobom. Bio je to melez koga je pre nekoliko godina spasao vešala u Simeronu. A taj čovek nije bio niko drugi do Klifton Moris, ubica šerifa Formana.

Vajat sjaha s konja i stade pred čoveka, koji je, kao pravi džentlmen u sivom odelu, sedeo kraj male logorske vatre.

Lice melezovo znatno se izmenilo. Teško ga je bilo prepoznati. Odmerio je maršala od glave do pete. U očima je bio čudan sjaj kada je rekao.

— Protekla su samo tri dana od kako smo se poslednji put videli u Valasu, mister Erp. Nisam ni slutio da ćemo se opet sresti, bar ne tako brzo.

Maršal sede na jedan panj nedaleko od vatre. Posmatrao je čoveka koji je sedeo preko puta obasjan vatrom i shvatio da je uleteo u klopku.

— Niste se baš promenili, kao što mislite, Moris — reče mirno maršal i zabaci šešir na potiljak. — Sećam se sasvim jasno...

Melez se nasmeja suvo i prekide Vajata u pola reči.

— Znam šta ste sada hteli da kažete, maršale. Vi ste me jednom spasili vešala. Sada očekujete sigurno da ću iz zahvalnosti pasti pred vas na kolena. No, varate se, mister Erp. Nemam na čemu da vam budem zahvalan. Ni na čemu! Život koje ste mi onda u Simeronu spasili, rado

bih vam vratio. Vi ćete od mene doživeti sasvim nešto drugo, Erp. Gotovo je sa velikim maršalom. Vuk koji je već mnoge i mnoge gonio čuće samog sebe kako mu škripi pesak među zubima.

Ma kako da je ova pretnja bila opasna, maršala baš nije ni malo zastrašila. Da je taj čovek hteo da ga ubije, učinio bi to odmah čim ga je video, ili čak pre zasede. Ali ubica je izgleda nešto drugo smerao. Čovek iz Misurija se nadao da će mu se već pružiti prilika da se obračuna sa razbojnikom.

Bandit, koji ga je doveo, takođe je sjahao s konja i prišao vatri. Izvukao je oba revolvera koja je oduzeo Vajatu i pružio ih melezu Kliftonu Morisu. Ovaj položi jedan kolt ispred sebe na zemlju, a drugi zadrža u ruci.

— Mislim da je zadatak izvršen, gazda — reče bandit. — Dajte mi sad lovu. Nalazim da bi bilo bolje da se što pre izgubim.

— To i ja nalazim — reče melez. Otkočio je težak „Bantlajn” i uperio cev banditu u grudi.

Ovaj nije ni slutio da mu je kucnuo poslednji čas. Nije mu palo na pamet da se nagrada koju je očekivao neće sastojati od novčanica, nego od usijanog olova.

Pre nego što je maršal mogao da se umeša, melez povuče obarač. Bandit se obema rukama grčevito uhvati za grudi. U očima su mu ogledali užas i neverica. Hteo je još nešto da izusti, ali su ga i noge i svest izdali i on se sručio kao vreća na tle.

Melez se smejao. Bio je to suv, pakleni smeh. Uperio je oružje na maršala, koji je upravo poskočio.

— Ne mrdajte, Erp, inače ćete le-

žati kraj njega. Možda sada shvatate da sa mnom nema šale.

— Da, to sam shvatio — uzvрати Vajat. — Čak sam shvatio da ste suroviji nego što vas prikazuju. Ali, jedno ću vam reći, Moris. Ubrzo ćete se njihati na grani neke bukve, šest stopa iznad zemlje.

Moris se i dalje smejao.

— Moram da priznam da imate hrabrosti, maršale. Mogao bih sada da izbušim rupu u toj vašoj prokletoj zvezdi. Ali, dotle još nismo došli. Smeram sa vama nešto. Bićete poslednje policijsko pseto koje se usudio da me goni.

Šta je melez smatrao to Vajat nije mogao da zna. No, jedno mu je bilo ipak jasno. Ima još vremena, a u tom razmaku mora doći trenutak kada će Moris počiniti grešku.

Melez ni sekundu nije ispuštao maršala sa oka. Hteo je da krene, a da ne sahrani svoju žrtvu. Ali čovek iz Misurija nije reagovao na revolver koji je na njega bio preteći uveren. Prišao je svom ridanu, izvukao ašovčić i iskopao ruku kraj same logorske vatre.

— Pa, što se mene tiče — gundao je Moris cinično — stavite tog momika u zemlju, ako to baš toliko želite. Nije mogao ni da sanja da će mu baš veliki Vajat Erp lično iskopati grob.

Nije bila velika šteta za bandita koji je sada ležao čitavu stopu ispod zemlje. Ipak, bilo je to ubistvo hladnokrvno izvršen pred maršalovim očima.

Vratio je ašovčić u bisage i pogledao meleza koji je stajao kraj vatre držeći kolt na gotovs.

— Možda ćete mi sada ispričati šta ste naumili, Moris,

— Da, jedan deo planova mogu da vam ispričam, maršale. Popećete se na svog konja i lepo mirno jahati ispred mene. Neka vam ne padne na pamet da me napadnete.

Vajat se vину u sedlo. Nekih dvadeset coli od njegovog desnog kolena svetlucao je mesingom okovan kundak vinčesterke.

Obojica su zaboravili na Erpovu vinčesterku, bandit koji ga je doveo i njegov ubica.

Čovek iz Misurija nije zaboravio pušku! Ako melez bude samo i za trenutak pustio kolt iz ruke, biće gotovo. A vinčesterkom na srednjem zapadu provereno niko nije bolje rukovao od maršala Erpa.

Razbojnik nije slutio koliko je blizu propasti.

Klifton Moris je bio hladnokrvni bandit — i bio je siguran u sebe i svoje planove.

Krenuli su. Kada je zora počela da sviće, nalazili su se već duboko u usamljenim Larami planinama.

Bilo je već podne kada se dogodilo nešto s čim niko nije računao.

Jahali su kroz klanac. Teške gromade kamena ležale su na dnu tako da je sunce jedva prodiralo.

Maršal je jahao za dužinu konjskog tela ispred meleza, koji do tada nije ni za trenutak pustio kolt iz ruke.

Svaki put kada bi se Vajat okrenuo, video je na Morisovom licu osmeh, a u ruci uperen kolt.

„Neće to dugo moći da izdrži”, mislio je Vajat. Bilo mu je neshvatljivo zbog čega bandit nije pokušao da mu veže ruke.

Klifton Moris je pak znao šta čini. Pri pokušaju da veže svog zarobljenika morao bi da zadene kolt u

opasač. A u tom trenutku bi bio izložen Vajatovim pesnicama.

Bila je to veoma mučna i čudna situacija za čoveka iz Misurija. Zločinac, koga je hteo da uhvati, sada je jahao iza njega. Maršal nije računao s tim da će tako brzo naići na bandita. Mnogo bi mu značilo da zna šta Moris smeri.

Prenuo se iznenada iz razmišljanja.

Iza njega prasnu revolverski hitac, koji je višestruko odjeknuo u klanu. Maršal se munjevito bacio iz sedla. Stajao je kraj konja, kako bi bio zaštićen prema Morisu.

Metak nije ispalio melez. On je sedeo još uvek u sedlu, a revolver mu je ležao na zemlji, ispod nogu konja koga je jahao.

Vajat vide kako zločinac diže ruke, a odmah zatim i petoricu ljudi koji su se povukli iza prepreke od kamenja. Nosili su crvene marame preko lica i držali revolvare na gotovs.

Jedan od njih, džinovski građen, pođe prema melezu.

— Koga smo to ulovili, amigo? Cenim da smo ti poremetili planove.

Hladnokrvni razbojnik Klifton Moris se odmah posle prepada snašao.

— Skloni tu svoju pucaljku ispred mog nosa, burazeru. Čini mi se da sedimo u istom sedlu.

— Sve zavisi od toga šta ti taj čovek, koga na konopcu vodiš kroz planine, vredi.

Vajat je još uvek stajao iza svog ridana i u međuvremenu pokušao da izvuče neopaženo vinčesterku.

Bilo je prekasno.

Dva bandita prišla su maršalovom konju. Držali su koltove na gotovs.

Čovek iz Misurija povede konja tako da ljudi ne vide pušku u svetloj kožnoj futroli.

— Ha, ha — smejao se jedan od bandita. Pri tom je skinuo maramu s lica. — Dopada mi se ova šala!

Moris je sjahao i razgovarao s divovskom vođom bandita.

— Ne puštaj tog momka iz vida!

— Pri tom pokaza prstom na maršala. — Taj će tvojim ljudima oduzeti oružje dok trepnu.

— Izgleda da imaš silnu prpu od momka, amigo.

— Prpu — ne znam. Ali ako čuješ njegovo ime nešto bi ti bilo jasnije. Zove se Vajat Erp. Uveren sam da si već čuo za njega.

Banditi kao po komandi okretoše glave i pogledaše maršala, koji do tada nije progovorio ni reč.

Vođa zviznu kroz zube i skloni maramu s lica.

— Grom i pakao! To je krupan zalogaj! Vajat Erp. Nekla mu.

Više nije izgovorio...

I ostali banditi su razrogačili oči. Piljili su u cev vinčesterke, koja je iznenada bila preteče uperena na njih.

Vajatu je jednim manevrom uspelo da munjevito izvuče pušku. Lupeži su bili tako iznenađeni, da ni jedan od njih nije upotrebio kolt.

— Bacite oružje, momci — reče maršal hladno.

— Blef! — doviknu Moris, koji se prvi pribrao. — Oružje nije napunjeno. U svakom slučaju nije otkočeno.

Pucanj odjeknu klancem. Kao udarcem kopita melezu je bio zbačen šešir s glave.

— Ima li još neko nešto da pita?

— Maršalov ledeni glas naterao je bandite da pretrnu. Četvorica od njih baciše poslušno oružje. Samo ga je jedan zadržao kolt u ruci. Bio je to vođa. Možda nije hteo da puca, ali Erp u ovačkoj situaciji nije smeo da rizikuje.

Vinčesterka se ponovo oglasi. Kolt bandita prolete kroz vazduh i tresnu svom žestinom o stenu.

Vođa bandita taj pogodak nije nikad u životu zaboravio. Slučaj je hteo da je tako držao kolt da mu je ruka bila povređena. Očajan, gledao je u svoju okrvavljenu ruku.

Melez je pokušao da iskoristi gužvu. Panterskim skokom stvorio se kraj svog revolvera koji je ležao na zemlji. Zgrabio ga i pokušao da povuče obarač.

Čovek iz Misurija se bacio u stranu. No bilo je nepotrebno. Morisov revolver se pri padu ošteti, tako da je bio neupotrebljiv.

U klancu zavlada tišina.

Melez je gledao maršala. Grčevito je stezao kolt. Uporno je pokušavao da povuče obarač. Nije mu uspelo.

— Ustajte, Moris — reče mu maršal. — Ukoliko učinite bilo kakav sumnjiv pokret, odzvonilo vam je.

Melez je klečao. Njegovo gipsano lice bilo je izobličeno od mržnje.

— Neće vam ništa pomoći, Erp. Nas smo šestorica protiv vas.

Ne samo Moris, nego i ostali banditi, bili su uvereni da će lako izaći na kraj s jednim jedinim čovekom.

Niko od njih nije dobro poznavao Erpa.

— Moris, priđite mom konju. U desnim bisagama je kožno remenje. Donesite ga ovamo.

Melez poslušaj, donese remenje i stade očekujući ispred maršala.

— Ako možda mislite da ću ovim remenjem vezati ljude, varate se.

— Treba da činite ono što vam ja kažem — glasio je Erpov hladni odgovor. Zatim je prišao nekoliko koraka bliže melezu, držeći mu cev vinčesterke uperenu u grudi.

— Sada ćete jednom po jednom vezati ruke na leđa.

U tom trenutku Moris je nasrnuo na čoveka iz Misurija. Šćepao je desnom rukom cev vinčesterke i pokušao istovremeno da levicom da svom protivniku udarac u bradu.

Ali šta se tada desilo nateralo je pet bandita da zinu od iznenađenja.

Maršal poskoči u stranu i udari ga vinčesterkom po desnom ramenu. Moris se okrete oko svoje osovine, ali je brzo čvrsto stao na noge i ponovo nasrnuo.

Vajat je tobož poskočio u levo, naglo se vratio u prvobitni položaj, pa levicom udari Morisa u vrh brade. Melez se formalno zalepi za zid klanca. Ostao je da leži nepomično.

Šef bandita je mislio da je kucnuo njihov čas.

— Nebesa, likvidirajte ga! — urlao je Vilijams, vođa bande i ustremio se uprkos ranjenoj ruci, na Vajata Erpa.

Maršalova pesnica ga pogodi u slepoočnicu. Kao posečeno stablo pao je na zemlju.

Ostala četiri bandita stajala su opet ispred preteće cevi Vajatove vinčesterke.

Lagano su podigli ruke. Ono što su do tada videli bilo im je dosta.

I melez je došao svesti i stao na noge. Teturajući se, stao je uz ostale i trljao povređenu bradu. Tanak mlaz krvi tekao mu je iz usne preko

brade i natapao snežno belu košulju.

— Vi ste ludi, Erp — rekao je žustro. — Ne mislite valjda ozbiljno da ćete nas kao dugoroga goveda gomiti kroz planinu.

— Prepustite tu brigu meni — uzvрати maršal hladno. — A sad počnite konačno da vezujete ljude.

Melez obrisa nadlanicom krv sa brade, dobaci maršalu još jedan otrovan pogled i prihvati remenje.

— Ol rajt, ja ću ih vezati, ali vam tvrdim da neće biti ni jednog minuta u kome se ja neću baviti razmišljanjem kako da vas likvidiram. Budite uvereni da će taj minut doći, maršale, i ja ću vas videti kako ležite staklasta pogleda uperenog prema nebu. Neće biti nikog ni grob da vam iskopa...

Vajat odmahnu rukom i prekide razgnevljenog meleza.

— Zavežite već jednom, čoveče. Nemam volje da slušam vaše besmislene priče. Učinite ono što sam vam rekao.

Moris nije odgovorio. Utročenim koracima prišao je vođi bandita Vilijamsu i gurnuo ga u stranu.

— Hej, stavi ruke na leđa — rekao je razvukavši lice u ciničan osmeh. Budi siguran da će ti te šape tako vezati da to nećeš zaboraviti nikad u svom životu.

Bandit pogleda prezrivo meleza.

— E, vidiš, ja ću ti zbog toga prebiti šape jednog dana, prokleti gipsoliki lupežu!

— Ti, bedna skitnice, ti si za sve kriv. Zbog tebe nam je vinčesterka uperena u trbuh — siktao je Moris. — Zbog čega si se sakrio iza stene i pretio olovom?

— To ću ti reći rado, amigo — kezio se Vilijams. — Zbog toga što

nisam smatrao da postoji čovek toliko blesav, koji goni pred sobom čoveka i drži na njega uperen kolt, dok onom stoji spremna vinčesterka u futrolu.

— Tišina sad! — zapreti im maršal. — Nastavite taj razgovor pred sudijom.

— Dotle nas nećeš dovesti — odbrusi mu melez.

Uprkos tome, išao je od jednog do drugog i vezivao im ruke. Banditi su mirno držali ruke na leđima i čekali da ih veže. Nisu uopšte pokušavali da se brane ili odupiru.

Čovek iz Misurija je položio kundač puške na zemlju. U tom trenutku ni sam nije znao šta će s banditima, kako da ih dovede do prvog grada, prvog zatvora.

Do Iran Montena, sledećeg grada, koji je ležao južno, bilo je oko osamdeset milja.

Na severu se nalazio stari Fort Larami. I do njega put nije baš bio mnogo kraći.

No maršal, iz Dodž Sitija nije imao izbora. Morao je da jaše.

Banditi su sakrili svoje konje u jedan stenovit usek. Melez je morao da im pomogne da se popnu u sedla. Maršal je sačekao dok Moris nije doveo svog konja i uzjahao ga. Tek onda je stavio vinčesterku u futrolu. Pored toga, oduzeo je Morisu i svoja dva revolyera.

Zločinac se hladno cerio na maršala.

— Pa, Erp, sada sam izgleda ja na redu. Treba da mi vezete ruke.

Vajat je prišao svom ridanu. Sve vreme je oštro motrio na Morisa, ne ispuštajući ga iz vida.

— Nije potrebno da vam vezujem ruke, Moris — objasnio je mirno. —

Nećete više imati prilike da upotrebite.

— Nebesa, to bi vam se dopadalo, maršale, zar ne? No, utuvite jedno: do god još mogu da mrdam neću sigurno ni jednu sekundu propustiti a da ne pokušam da vam zavrnem šiju.

Maršal stavi nogu u uzengiju i uzjaha konja. Prihvatio je uzde rukom, a levom izvukao svoj veliki „Bantlajn” revolver iz opasača, okrenuo ga oko kažiprsta i iznenada uperio na meleza.

— Vaš put je pri kraju, Klifton Moris. Ako to do sada niste primećili, da vam ja kažem.

Veliki, Bantlajn ulete u futrolu, ubačen veštima saltom.

Melez je posmatrao maršala. On da obori pogled i prikova ga za grivu svog konja.

Možda je to uradio nesvesno, ali je snažno zabio mamuze konju u slabinu. Bila je inače krajnje besmislica u ovakvoj situaciji pokušati bekstvo. Taj nesvesni, nekontrolisani pokret bio je posledica njegove nezrecive mržnje.

Životinja krenu korak napred, zastade za delić sekunde, prope se na zadnje noge, pa polete kao ispaljena iz topa prema izlazu iz klancu.

Vajat poteže revolver iz opasača. Nije smeo da ga pusti da umakne. Metak odjeknu klancem. Konj se tako u punom trku ukopa u mestu. Glasno je zarzao. Moris je izleteo iz sedla i tresnuo svom žestinom o stenu.

Ostao je da leži nepomično. Banditi su zgrčenih lica posmatrali maršala. Videlo se da je ovaj pogodak načinio na njih snažan utisak. Maršal je tako munjevito potegao revol-

ver i pucao da banditi nisu ni videli pokrete.

Maršal je prišao melezu, koji je ležao licem okrenutim prema steni. Sagnuo se, uhvatio čoveka za rame na i okrenuo ga na leđa.

Desna polovina lica ubice bila je teško povređena prilikom pada na oštar kamen. Od čela sve do brade zjapila je rana.

Čovek iz Misurija se vrati do svog riđana izvuče iz bisage pribor za previjanje koji je uvek nosio.

Previo je Morisu brižljivo rane. Melez je sve vreme bio bez svesti.

Bandit Vilijams pogleda četvorici svojih pajtaša, pa doviknu.

— Šta kažete na to, ljudi? Ovo izgleda nije maršal, nego sveštenik-propovednik. Umesto da tog momka metkom izbacim iz sedla, ustrelio je konja. Moje ruke, koje je njegovo prokletu remenje skroz iseklo, ostavlja da krvare, a onom psu, koji ga je vukao kroz planine, stavlja zavoj na tintaru.

Maršal se uspravi. Lagano se okrenuo prema Vilijamsu. Još uvek je držao zavoj u ruci.

— Bilo bi bolje da malo držiš jezik za zubima, burazeru. Ovde sve ima svoj red.

Zatim je izvukao komad belog platna i hteo da previje Vilijamsu zglobove na rukama.

Bandit povuče ruke, koje su mu bile vezane na leđima.

— Više volim da mi otpadnu prsti, nego da mi neki prokleti zvezdonosac stavlja zavoj.

Maršal je stajao raskoračen pored banditovog konja. Pošto je previo Morisa, razmišljao je o tome da nije možda besmisleno da sve ove bandite vuče. Meleza u ovakvom stanju nije mogao da posadi na konja. Ni-

je mu ostajalo ništa drugo nego da tu sačeka da ubici bude malo bolje.

Šta da za sve to vreme radi sa petoricom lupeža, koji su, iako mu to nije bila namera, doprineli da mu Moris padne šaka.

Poznavao je tu vrstu ljudi. Bile su to dangube koje se muvaju oko granica između država, napadaju i pljačkaju putnike. Hladnokrvno i bezobzirno traže od putnika visoku taksu za prelazak u drugu državu.

Ovog puta su hteli da izvuku pare od meleza. Ako bi ih sada pustio da odu, teško da bi mu naškodili.

Oružje im je pobacao u provaliju. Sigurno će potrajati dosta vremena dok se dokopaju novog.

Vajat pogleda surovog vođu Vilijamsa. Da nije bilo nezgode sa Morisovim pokušajem bekstva, vodio bi bandite do prvog šerifa i stupao u zatvor.

Nema sumnje da su imali dosta stvari na savesti i da su zaslužili rešetke.

— Slušaj me — rekao je maršal i zadenuo ruke za opasač. — Sada možete da uhvatite maglu. No, ako mi bilo koji od vas istrči pred konja, nišaniću bolje nego maločas.

Vilijams se isceri, i obrati se svojim ljudima.

— Zar vam nisam rekao, prijatelji, da je on propovednik.

Ostala četvorica lupeža odahnuli su sa olakšanjem. Na njima se to jasno videlo. Jedan od njih, koji je nosio crni prevez preko desnog oka, reče:

Možda je i bolje da se sada odmah izgubimo, dok se nije predomislio.

— Zaveži! — preseče ga Vilijams. U očima mu se video opasan sjaj. Ovde ja određujem i niko drugi!

Bez obzira na ovu oštru primedbu, banditi su hitali svojim konjima. Nisu mogli da se pomažu rukama jer su im bile vezane. Ipak bili su voljni da izvuku čitavu kožu. Čovek iz Misurija im je saterao strah u kosti. Istini za volju, o njemu su već dosta čuli, ali su u poslednjih pola sata doživeli ono što je daleko prevazišlo ono što se pričavalo.

Zbog toga uopšte nisu sumnjali da ih sprovede do zatvora ma koliko bio udaljen. To im svakako nije odgovaralo i pribojavali su se takvog ishoda.

Samo Vilijams, vođa i gospodar ove grupe lupeža, nije mogao da se pomiri sa ovakvim ishodom. Zastao je na trenutak kraj maršala.

— Mi ćemo se sigurno ponovo videti Erp, pa ćemo onda raščistiti račune zbog moje ranjene ruke. Do viđenja, maršale!

Obo je konja i pošao za svojim ljudima, koji su već dobro odmakli.

Bilo je to četiri dana kasnije. Stari rančer Bil Štapman čuo je u sred noći topot kopita jednog konja.

Štapman je već niz godina živeo na malom ranču na Larami reci. Bili su to oskudni pašnjaci, a na njima je paslo nekoliko mršavih goveda. Bio je to besmislen i besciljan trud, koji je sedokosi, ogorčeni čovek tu obavljao. No, bio je neraskidivo vezan za ovaj kraj.

Možda su ga vezivala tako čvrsto tri mala drvena krsta u podnožju brežuljaka.

Tamo je pre dosta godina sahranio ženu i dva sina, ubijene prilikom jednog napada Čejena.

Od tog dana je Bil Štapman postao veoma ogorčen i osobenjак.

Retko se događalo da neko svrati na njegov ranč. Samo jednom godišnje dolazio bi iz Iran planina trgovac stokom sa još nekolicinom kauboja da otkupi nekoliko goveda koje je usamljeni rančer imao za prodaju.

Trgovac, sa velikim, amjevima pokrivenim kolima, nailazio bi jednom mesečno na Štapmanov ranč da bi ga snabdeo namirnicama.

No svi su bili zadovoljni kada su starog, ćutljivog čoveka napustili.

Još pre tri godine Štapman je imao dva kauboja koji su mu čuvali goveda na pašnjacima. Napustili su starog, jer su se osećali suviše usamljeni.

Sada je rančer bio sam.

Kada je čuo topot kopita, uzeo je staru „Parker” pušku, koja je stajala spremna kraj uzglavlja, i prišao prozoru.

Mesec je bacao avetinjsku svetlost na dvorište. Razaznavala se nejasna silueta čoveka koji je zaustavio konja pred kućom.

— Ko je tamo? — povikao Štapman i proturi cev puške kroz prozor.

— Moje ime je Erp — glasio je odgovor. — Vodim jednog teško ranjenog čoveka.

— Šta me se to tiče — uzvрати rančer grubo. — Nemam ja ovde lekarsko prihvatilište. Sačekajte dok iziđem u dvorište.

Stari zatvori prozor s treskom.

Vajat je sjahao i čekao dok čovek stigne. Moris je ležao na konju.

Nije više mogao da čeka s njim u klancu. Melezu je bio potreban lekar.

Štapman dođe u dvorište, noseći

lampu. Podigao je i osvetlio maršala.

Vajat priđe bliže.

— Dobro veče, mister. Izvinite molim vas što vas tako kasno uznemiravam. Ali onom čoveku na konju hitno je potrebna postelja i lekar.

Rančer obori cev puške.

— Ako baš ne može drugačije, unesite ga u kuću — mrmljao je neljubazno i okrenuo se, ne obazirući se ni na šta i pošao unutra.

Čovek iz Misurija povede konja do prečke prikucane sa strane na kuću, skide meleza sa konja i unese ga u dom negostoljubivog rančera.

Štapman je stajao kraj stola. Erp je sada mogao bolje da vidi izborano, tužno lice starog čoveka. Oči su mu bile sive kao i kosa.

— Spustite tog čoveka na ležaj — reče rančer i pokaza rukom na ugao sobe, gde se nalazila klupa pokrivena džakom slame.

Vajat odnese meleza, koji je tiho ječao, do primitivnog ležaja i položi ga na nj. Bela boja je odavno nestala, otrla se sa lica nekadašnjeg Seminola. Ali onaj deo koji je virio ispod zavoja bio je bleđ kao u mrtvaca.

Erp priđe stolu i upita rančera.

— Mogu li da smestim svog konja u vaš koral? Neću moći noćas da dalje jašim. Životinja je potpuno iscrpljena.

Štapman provuče ruku kroz sedu kosu. Onda se ljutito zakašlja.

— Ko je taj čovek, koga vučete sobom?

— On je razbojnik i zove se Morris — uzvratil maršal. Možda ste čuli za njega. Pobegao je iz Sesskateve.

Štapman sede na grubo odeljan tronožac koji je stajao uz ognjište.

— Ovde gore se ništa ne čuje. Tako je i bolje. Odvedite svog konja u koral. Voda je kraj male šupe u drvenom valovu.

Vajat klimnu glavom i iziđe. Skidnuo je sedlo sa riđana, pa ga poveo do malog drvenog pojila. Konj je požudno pio vodu u velikim gutljajima. Put je bio dug, a nigde usput nisu naišli na potok.

U ovo doba godine tekle su samo reke, koje su se spuštale nisko u doline. Sneg se odavno otopio, a mali potoci, rečice i brzaci bili su presušili.

Kada je maršal opskrbio i smestio svog konja, vratio se opet u kuću, noseći bisage i sedlo preko ramena.

Štapman je još uvek sedeo na tronošcu kraj ognjišta. Na stolu je stajala drvena činija sa suvim mesom i hlebom.

— Nemam više da vam ponudim — rekao je stari, ne dižući pogled s vatre. — Ovde živim sam.

Izvukao je iz džepa kaputa lulu, napunio je sitnim duvanom i upalio. Uskoro mu je glava utomula u veliki plavičast oblak duvanskog dima.

— Sačekaćemo da ugase vatru — došapnuo je Vilijsams svom jednočkom kompanjonu.

— Ne znam uopšte šta nameravaš da dograbiš. Od maršala nemaš šta, izuzev eventualno metka — negodovao je bandit.

— Taj metak ću ja dati njemu, a ne on meni, amigo! — odbrusi Vilijsams ljutito.

Banditi su usput uspeli da nabave dva revolvera. Ne treba sumnjati u to kako su do njih došli.

Ostala trojica bandita rasporedili

su se oko kuće. Trebalo je da onemoguće maršalu odstupnicu. Tako mu je bar vođa naredio. Međutim, nisu uopšte pomišljali da izvrše zadatak. Prvo, nisu imali oružje, a drugo bili su u klancu svedoci toga kako čovek iz Misurija barata oružjem. Čučali su tako iza jedne uzvišice i prepustili vođi i jednookom da obave posao.

Mesec je zašao za oblak i dolina je utonula u duboki mrak.

Dva čoveka, koja su stajala iza šupe, šunjali su se pogrbljeno prema kući.

Zastali su kod prečke za vezivanje konja.

Kroz prozor je još uvek dopirala bleđa svetlost lampe.

U tom trenutku zakrešta sa obližnjeg drveta sova.

Vilijams i jednooki se trgoše.

— Prokletstvo — šapnu vođa bande — ako nas je ova prokleta ptičurina odala.

— Ja sam ti odmah rekao da se držimo što dalje od tog vraškog maršala — reče drugi lupež.

— Ja ću da ga likvidiram — siktao je Vilijams kroz zube. — Neću dozvoliti da tek tako prođe.

— Pazi samo da ti ne satera još više olova u kosti. On je proketo brz. Izvuče koltove iz futrole, a da nisi u stanju da primetiš pokret.

Maršal i rančer Šapman su takođe čuli krik sove.

Rančer se odmah maši puške i pođe vratima.

Vajat ga zadržava.

— Ostanite vi ovde. Moguće je da me je nekolicina bandita pratila, jer sam im gore u planini oduzeo oružje.

— Grom i pakao! — odbrusi stari ljutito. — Samo mi je to još falilo.

Da ste tog crvenokošca obesili o prvu čvrstu granu, sada biste bili već preko sedam gora i planina.

Uvek je bilo isto. Zvezdonosci su često bili prinuđeni da razbojnike vuku sobom kao zarobljenike i po stotine milja da bi ih doveli pred redovan sud.

Šapman je hteo da priđe stolu i ugasi lampu.

— Ostanite kod vrata — reče mu maršal. — Možda su lupeži ispred prozora.

No, oba bandita su još uvek bila kod prečke. Vilijams se saže, provuče se ispod prečke i priljubi uz zid kuće. Dovukao se do pod prozor i oprezno podigao glavu da bi mogao da proviri kroz okno.

Video je lampu na stolu a pozadi desno jednog čoveka kako nepomično leži.

Maršala i rančera nije video.

— Dodavola! Ili me je ono policijsko pseto čulo, ili je u drugoj prostoriji — promrmljao je šapatom.

Mala kuća imala je četiri prostorijske, ali je Šapman posle ženine smrti koristio samo sobu u kojoj je bilo ognjište.

Dva čoveka u kući nisu ništa čula. Ali je maršal osećao da je neko u blizini. To osećanje ga je retko varalo. Sagnuo se prema rančeru i prošaputao.

— Ima li ova kuća još neki izlaz?

— Da, kroz stražnju sobu može se kroz prozor ući u zimsku ostavu. Tamo imaju vrantanca koja vode u štalu.

— Dobro, ostanite ovde — uzvрати maršal. — Pokušaću da izađem i vidim ima li nekog pred kućom.

Do toga nije došlo. Nije učinio ni prvi korak, kada okno na prozoru

puče. Maršal se u jednom skoku našao uz zid. Već je držao kolt uperen u levoj ruci.

Oba hica odjeknula su gotovo istovremeno. No samo jedan je pogodio cilj. Metak koji je Vajat ispalio u petrolejku. Metak razbojnika Vilijamsa ulete u ognjište.

Vilijams je pucao levom rukom. On bi i desnom promašio cilj. Maršal je bio brži. Osim toga, počinio je grešku pre nego što je pucao. Naime, najavio je svoj dolazak razbijanjem okna.

Taj delić sekunde je Erp iskoristio da se skloni u sigurnost.

U kući se dogodilo nešto nepredviđeno, što je moglo da dovede do katastrofe. Petrolej, koji se prosuo iz lampe, uhvatio je plamen.

Drveni sto je plamteo. Svetli jezičci osvetlili su sobu kao u sred dana. A ljudi se nisu usudili da se maknu od zida, uz koji su priljubljeno stajali. Svaki korak, svaki neoprezan pokret mogao je da znači smrt.

A sto je buktao.

— Šta kog đavola sada možemo da preduzmemo? — upita rančer i procedi psovku kroz zube.

Vatra se proširila i na obe stolice koje su stajale uz sto. Čak su i nekoliko dasaka poda već uhvatili plameni jezici.

U tom maršalu pade na um spasonosna misao.

Soba je imala samo jedan prozor. Treba ga držati stalno pod vatrom, dok stari rančer ugasi vatru.

— Uzmite pokrivače i pokušajte da ugasi vatra — šapnuo je starom i pokazao pri tom ležaj na kome je ležao melez. — Ja ću za to vreme držati prozor pod paljbom,

kako se lupeži ne bi usudili da se pomole.

Rančer klimnu glavom. Veoma mu je imponovao hladnokrvni stranac. I sam je bio žilav. Mnoge godine usamljenosti u ovoj udaljenoj dolini reke Larami doprineli su da se pretvori u blok granita.

Duboko u unutrašnjosti svog bića ostao je human, kakav je uvek i bio. Znao je tačno šta za njega znači ako se sada odlepi od zida i priđe melezovom ležaju.

Znao je tačno da na ovo malo jardi može da ga stigne zmo. No, starom nije baš mnogo stalo do života. Odavno je priželjkivao da ne umre na džaku slame, sam i napušten kao zver u divljini.

Naravno, to nije značilo da je sada namerno, otvorenih očiju trčao smrti u susret. Ne, on nije bio čovek koji bi se bez borbe predao sudbini.

Pružio je maršalu svoju staru „parker” pušku.

— Evo, uzmite je. Nabijen je sačmom. Pošaljite malo zrnca prema prozoru. Smatram da će momci zaboraviti da dišu, ako im se kuglice zariju malo među rebra.

Bilo je krajnje vreme. Plamen je sve više hvatao pod i lizao prema melezevoj postelji.

Ljuti dim je štipao i ispunio prostoriju i terao ljudima suze na oči. Punio im je pluća, tako da se teško disalo i kašljalo.

Ranjenik je počeo da se guši kašljem. Bacakao se tamo-amo.

Ispred kuće su stajala dva bandita.

Na Vilijamsovom licu igrao je pakleni osmeh.

— To je bolje ispalo nego što smo

mislili — govorio je kroz zube. — Sada možemo da vidimo kako se policijsko psoto ispeklo. Sasuću mu zrno u grudi i to sa zadovoljstvom.

I jednooki proviri kroz prozor i pogleda u sobu.

Video je međutim nešto što ga natera da se odmah baci na kolena.

Bila je to tamna cev teškog kolta kalibra 45.

Počeo je okršaj. Oružja je bez zastoja bljuvalo olovo u noć. Zrno za zrnom, ljuto vrelo olovo, prema otvorenom prozoru. Meci su zviždali dvorištem.

Tek pošto je bandit Vilijams uspeo da izbroji šest revolverskih hitaca, kada počne da grmi stara, dobra „parkerica“. Kao olovna kiša sačma je zasula šupe preko puta kuće.

Štapman je u grozničavoj žurbi strgnuo pokrivač sa ležaja u uglu sobe i bacio ga preko stola i poda.

Plamen se gasio. Samo je još svetlucaoz zažaren stari sto.

U sobi iznenada zavlada mrak. Bil Štapman se ponovo vrati uz zid. Još uvek je držao pokrivač u ruci i bacio ga na pod i gazio zažarene delove teškim čizmama.

— Šta ćemo sada? — upitao je Erpa i stavio među zube lulu, na koju je zbog silnog uzbuđenja nekog vreme zaboravio.

— Sačekaćemo — uzvratil maršal smireno. — Možda sad mogu da se izvučem kroz sporedni izlaz. No, možda uopšte nije više potrebno. Sada znamo pouzdano da su banditi u dvorištu.

— Ako mi lupeži zapale kuću?

— Sprečiću ih u tome.

— Da, nije to uopšte loša ideja — reče stari. — Ali kako mislite da ih sprečimo?

— Smislićemo već nešto.

Rančer je na neki način osećao da u blizini ovog čoveka ne može biti u opasnosti. Posmatrao je Erpa i pomislio da je njegov sin živ, bio bi sigurno tako krupan i visok.

Da u tom trenutku nije razmišljao u svojoj izgubljenoj deci, ne bi odlučio da sam izađe napolje, jer je bolje znao put kroz zadnji prozor.

Bio je to poslednji put koji je Bil Štapman u svom životu trebalo da prevali!

Maršal uopšte nije dospeo da ga u tome spreči. Rančer nije napravio više od dva koraka kada kroz razbijeno okno opali revolver.

Stari se zanese nazad. Uspeo je još da stigne do vrata i uhvati rukom kvaku. No ruka kao da izgubi svu snagu. Prst po prst se odvajao od hladnog metala. Bezglasno se skljkao na kolena.

Bil Štapman je još bio živ. Okrenuo se na leđa i pogledao maršala, koji se upravo uputio prema njemu.

— Ostanite tamo gde ste — šaputao je smrtnik. — Inače ćete ležati kraj mene.

Vajat je znao da je rančer u pravu. Ipak se smatrao obaveznim da starom pomogne. Ovaj kao da mu je čitao misli.

— Nemojte sebi ništa prebacivati. Nije trebalo da se mičem od zida. Moja je krivica. Vidite, Erp, svakom kucne čas. Ovog puta je meni kucnuo. Možda je tako bolje. Vi ćete se sigurno izvući iz kljusa, uveren sam. U svom dugom životu upoznao sam mnoge ljude. Vi spadate u vrstu onih koji se i u težim situacijama snalaze. Ja sam inače uvek strepeo pri pomisli da ću jednom morati da crknek sâm kao odbačeno psoto. Imao sam sreće. Moja smrt nije bar nekorisna i besmislena.

Nije mogao dalje da govori. Glas mu je otkazao poslušnost.

Vajat je stajao sa izvučenim kol-
tom kraj prozora. Pogledao je čove-
ka na podu. Znao je da starom ran-
čeru više niko ne može da pomog-
ne. Pa ipak, iako nije nosio nikakvu
krivicu zbog starčeve pogibije, pre-
bacivao je sebi gorko. Nije trebalo
da dolazi na ovaj ranč.

Da, ali šta je trebalo da čini s teš-
ko ranjenim čovekom, koji je bio uz
njega. Zar nije bila njegova dužnost
da potraži smeštaj.

Bandit Vilijams je ispalio ubitač-
ni hitac na rančera. U mraku je ra-
zaznao senku nekog čoveka, koji je
hteo da izađe na zadnja vrata sobe.
Na to je bandit povukao obarač. Od-
mah se zatim odmakao s prozora.

Kanonadu, koja mu se pre nekoli-
ko minuta sručila iznad glave, ni-
je zaboravio.

Sve se utišalo.

Vođa bandita je čuo šapat iz ku-
će, ali nije mogao da oceni ko i šta
govori.

Ipak, nešto je znao: jednog od
njih je sigurno pogodio.

Jednooki mu došapnu.

— Vatru su ugasili. Šta sad da
počnemo? Šta misliš da zapalimo
ranč?

Nadao se da je likvidirao marša-
la i bio pritom ponosan što je ubio
velikog Vajata Erpa.

Jednooki je, ne čekajući naređe-
nje svog vođe, kresnuo šibice o đon
čizme i pokušao da zapali zgradu iz-
građenu od teških balvana, koji su
sada bili sasvim suvi.

Štapmanove poslednje reči, koje

je s mukom promućao, još su odzva-
njale u ušima Vajat Erpa.

— Ako hoćete da mi ispunite jed-
nu želju, onda me, molim vas, sahra-
nite na padini kraj moje žene i de-
ce. Mnoge godine smo bili odvojeni,
možda ću ih sada naći u jednom bo-
ljem, manje surovom svetu.

Glava mu lagano klonu u stranu.
Bili Štapman je bio mrtav.

Englez, koji je pre četrdeset i se-
dam godina došao u Sjedinjene
Države, okončao je svoj težak, mu-
kotrpan život. Nije mnogo ostalo iza
njega. Nije bilo nikog ko bi mogao
i to da nasledi.

Kraj Erpovih usta usekle su se
dve duboke bore. Pogledao je pre-
ko ugla gde je ležao melez. Ovaj se
nije ni pomakao. Ništa od svega ni-
je primetio.

Maršal je mislio na bandite koji
su stajali ispred prozora i jednog
potpuno nedužnog čoveka poslali u
smrt.

Vilijams je sledio maršala samo iz
želje za osvetom. On je i ustrelio
starog rančera Štapmana.

Vajat je to slutio. I ma koliko
njegov položaj bio opasan, deštvo-
vaće, bez obzira ima li napolju pet
ili pedeset revolvera koji ga prete-
će očekuju.

Vilijams mu sada ne sme da
umakne.

Pre četiri dana je banditu veliko-
dušno poklonio slobodu. Kako se sad
u ovom trenutiku gonko kajao zbog
toga!

Napolju se tada začu krcanje za-
paljenog drveta. Vajat je slutio šta
se dešava. Onda je video kako kroz
otvoreni prozor svetlucaju plameni
jezici.

Sada je morao da pokuša da izađe

napolje. Legao je na pod i dopuzao do vrata koja su vodila ka sporednom izlazu iz kuće.

Još kada je pokušao da stigne na suprotnu stranu odjeknuo je prvi hitac.

Klifton se uspravi na svom ležištu i počeo da govori nešto što Vajat nije mogao da razume.

Vajat izvuče „Bantlajn” iz opasača i opali dva metka.

Nekoliko sekundi vladala je tišina.

Onda se začu banditov glas.

— Hodi napolje, burazeru! No pre nego što napustiš zgradu izbaci revolver kroz prozor.

Maršal se otkotrlja do vrata. Sada mu je bilo jasno da bandit ne zna koga je od dvojice ubio.

Za to vreme vatra je sve više osvajala.

Vilijams i jednooki bandit morali su da se odmaknu od kuće jer je jara postala nesnosna.

— Proklestvo — mrmljao je šef bande, držeći šaku ispred očiju. — Samo nam je to još falilo! Ako je momku palo na pamet da izađe kroz drugi prozor onda ovo ništa ne vredi. Moram odmah nešto da preduzimem.

U to iz kuće odjeknu glas koji sledi banditu krv u žilama.

— Znači nije ti bila dovoljna opomena jedna ruka, Vilijamse.

Metak prozvižda dvorištem. Kao umijani mač zari se olovo u banditovu levu ruku kojom je držao revolver.

Zločinac zaurla od besa i bola kao ranjena životinja. Kolt mu je izleteo iz ruke i tresnuo o vrata šupe sa alatom.

Jednooki je u trenutku, kada je

metak ispaljen, uhvatio maglu — trčao je što su ga noge nosile prema koralu.

Vilijams je gotovo pomerio pameću od gneva. Nije to bio samo bol koji ga je žestio.

Zatrčao se prema kući u plamenu.

Vajat je za to vreme, noseći Morisa na rukama, uspeo da izađe na drugu stranu kuće.

Bio je to avetinjski prizor. Cela dolina bila je osvetljena plamenom kao u po dana. Sve do gore, do planinskih vrhova, dopirala je svetlost vatre.

U trenutku kada je čizmom, izbezumljen od gneva, Vilijams šutnuo vrata, kuća se sručila.

Frontalni zid se otkao i raspao. Zapaljene grede popadale su u dvorište.

Teški balvani sručili su se na čoveka koji je kao ludak dotrčao do zapaljene kuće.

Užasan dug samotnički krik, koji je nadjačao pucketanje zapaljenog drveta, odjeknu u noć.

Zločinac Samuel Vilijams je sam sebi presudio.

Bio je sin kelnera. Rodio se negde u nekom obalskom gradu u Nju Orleansu. Majka je došla iz stare Evrope i uvek želela da joj sin bude pošten i marljiv čovek. No, ispalo je sasvim drugačije. Vilijams je postao razbojnik i za njim su na srednjem zapadu kružile poternice zbog ubistva.

Maršal je stajao teško dišući, kraj zadnjeg zida. Još uvek je držao Morisa na rukama. Vazduh je bio vreo i pun ljutog dima.

Vajat je mislio na mrtvog rančera. Sada vuče višestrukog ubicu kroz vatru i dim, a unutra leži telo dob-

rog, hrabrog čoveka. Bilo je kasno da izvlači ubijenog iz kuće. Nije mogao da mu ispuni poslednju želju i sahrani ga kraj žene i dece.

Vajat pohita van osvetljenog kruga i skloni se iza ambara. Tu je spustio Morisa na zemlju.

Vilijams nije sam došao. Nije bilo baš verovatno da se razdvojio od svoje bande. Ali, gde su ostali?

Mora da su tu negde u blizini.

Da, bili su u blizini. Trčali su pognuti prema koralu, gde su smestili svoje konje. U paničnom strahu su se vinuli u sedla, i odgalopirali u noć. Jednooki je pobeo još pre trojice bez revolvera.

Maršal je čuo topot kopita, pa je i sam potrčao prema koralu. Njegov konj mu odmah podje u susret.

Vajat se baci na neosedlanog konja i pođe za banditima. Mogao je da čuje topot kopita njihovih konja. Grabili su prema reci.

Kada se sledećeg jutra sunce pojavilo na istoku iznad planinskih vrhova maršal je morao da odustane od daljeg proganjanja bandita. Još u ranu zoru je primetio da su se razdvojili na četiri strana. Bilo je besmisleno slediti ma kog od njih.

Morao je natrag. Moris je ležao kraj ambara i trebalo ga je odvući.

Okrenuo je konja i poterao ga prema Šapmanovom ranču.

Štipajući ljut dim, koji je jutarnji povetarac nosio, gotovo je ugušio teško ranjenog meleza.

Otvorio je oči i video kao kroz

koprenu grane stare bukve. Težak kašalj potresao mu je telo.

Možda ga je taj ljuti dim i vratio svesti.

Klifton Moris okrete glavu i ugleda ugljenisane grede rančerske kuće.

Gde li je to?

Onda se iznenada seti klanca, pada i maršala.

Kao munja proletale su mu misli kroz glavu. U trenutku mu se vratio deo snage i žilavosti. Pokušao je da se pridigne.

Ali ga je strašni bol odmah vratio natrag na zemlju. Tresnuo je glavom dosta jako o drveni zid ambara i skoro ponovo izgubio svest.

Onda je zatvorio oči. Mislio je na omraženog čoveka sa zvezdom. To ga valjda i držalo pri svesti.

Gde li je maršal?

Gde su banditi? Da im nije možda uspelo da ga likvidiraju.

To Moris nije mogao da zamisli. Taj pakleni Erp je bio suviše brz, budan i iskusan.

Pa ipak nešto mora da se dogodilo, što nije mogao da odgoneta. Kako je dospeo ovamo kraj kuće? Šta je tamo gorelo?

Jeziv bol ponovo počeo da ga muči. Izgubio je svest. Kada je konačno opet otvorio oči sunce je već zašlo iza planinskih vrhova.

U tom trenutku je okrenuo maršal konja, nekoliko milja južnije kod obale reke i uputio se natrag na ranč.

— Moram odavde — procedi Moris žustro. Stegao je zube i podupro se desnom rukom o tle.

Uspeo je da ustane i nasloni se leđima o bukvu, koja je stajala neda-

leko od ambara. Pred očima su mu igrali svici, a usta bila suva.

Ipak nadljudskom snagom uspeo je da se osloni na noge. Teturajući se, krenuo je napred.

Dve stotine jardi iza spaljene kuće tekla je reka. No Klifton Moris je nešto video. Dole na obali stajao je Kanu. Bio je do pola izvučen na suvo i konopcem pričvršćen za panj. Kada bi stigao do kanua bio bi spašen.

U koraču je video nekoliko konja. Bilo mu je ipak jasno da se u ovakvom stanju ne bi mogao da drži na leđima konja.

Mora dakle do čamca!

Strah od maršala je bio takav da je doista i uspeo da nizbrdo krene ka reci.

Škrgutao je zubima i žalio što Erpa nije odmah ubio nego kombinovao da tako opasnog čoveka odvuče u planine? Ono što je namera-
vao da učini s maršalom bilo je pakleno.

Hteo je maršala Vajat Erpa da obesi noću ispred Seskateve.

U svim državama bi se pričevalo da se on, Klifton Moris, nije bojao najčuvenijeg USA maršala. Da ovu nameru neće moći da sprovede u delo, to zaslepljeni zločinac nije ni pomišljao.

U ovom trenutku žalio je samo što ga odmah nije ustrelio. Strah je sada postao tako veliki da ga je podilazila hladna jeza, čim bi pomislio na čoveka sa zvezdom. Iako nigde od maršala nije bilo ni traga ni glasa, Klifton Moris je drhtao. Možda je ovaj bezočni razbojnik prvi put u svom životu i osetio strah.

Teturajući se na nesigurnim nogama, išao je prema reci.

Bio je to najteži put koji je melez u svom životu prevađao.

Sa poslednjim ostacima snage stigao je do kanua, a onda se sručio kraj njega.

Kada je ponovo došao k sebi, sunce je već prilično visoko odskočilo. Toplim, blistavim zracima obasjavalo je površinu reke i celu dolinu.

Klifton Moris se uhvati stenjući za ivicu kanua. Ni sam nije znao šta čini. Bio je kao u bunilu.

Prišao je panju i drhtavim nesigurnim rukama odvezao konopac, kojim je čamac bio vezan, pa ga, naprežući se maksimalno gurnu u reku.

Imao je još samo toliko snage da se baci na dno čamca, pošto je zagazio u vodu. Posle je zavladao mrak.

Ali, laki čamac je brzo uhvatila rečna struja i poterala ga niz Larami river.

Uskoro se nije više video sa obale, zaklonjen gustim žbunjem.

U čamcu je, i sam nesvestan toga ležao ubica Klifton Moris, kome je sreća još jednom išla na ruku da umakne.

Vajat Erp je još iz daleka video da čovek ne leži više naslonjen na ambar. Poterao je konja u galop, a kad je došao u dvorište polako je sleteo s leđa oznojene životinje.

— Do đavola — procedio je kroz zube. Sledio je trag koji je melez za sobom ostavio. Našao je i mesto na kome je kanu stajao. Znao je dovoljno.

Bandit nije mogao daleko da stigne. Prednost, koju je imao, bila je suviše beznačajna. Maršal se vratio

u dvorište ranča. U maloj šupi za alat našao je jedno staro kaubojško sedlo.

Sve njegove stvari su u toku noći izgorele u kući. Samo je vinčesterku poneo. Puška je bila jedino što je spasao iz zapaljene kuće. Opasač i revolveri su bili, jasno, tu. Od njih se nije ni odvajao.

Stavio je staro sedlo na leđa svog ričana i još jednom bacio pogled na zgarište rančerske kuće.

Samo je kameno ognjište virilo iz poluugljenisanih greda. Ništa više nije ostalo od kuće starog Bilija Štapmana, koji je i sam pao od metka bezobzirnog bandita.

Pre nego što se dao u poteru za odbeglim melezom, odjahao je do korala, vrhom čizme otvorio vratnice i pustio na slobodu četiri konja ubijenog rančera.

Onda je krenuo galopom prema reci. Mala, usamljena dolina Larami reke bila je brzo napuštena. Malobrojna goveda i četiri konja razbežali su se u planine.

Kada je narednog meseca došao putujući trgovac da starog na rečima škrtog rančera, snabde namirnicama našao je samo gar i pepeo.

Potera za višestrukim ubicom i odbeglim robijašem Kliftonom Morisom nastavila se.

Maršal nije našao kanu.

Jahao je duž reke sve do podneva. Na žučkastoj vodi se nije ništa videlo. Penušajući, tekla je Larami reka prema jugu i sakrivala tajnu. Gde li je teško ranjeni čovek s čamcem?

Postojalo je samo jedna mogućnost. Mali čamac mora da se zakačio na jedan od mnogobrojnih žbunova kraj obale. Samo tako je moglo

da bude, jer su obale bile gusto zarasle u žbunje.

Vajat je jahao nazad. Bio je to mukotrpan posao pretraživati gotovo svaki žbun. Morao je to da čini peške, jer konja nije mogao da natera u gustiš.

Bio je već mrak kada je stigao do mesta na kome je Moris našao čamac. Sada mu je ostala druga strana reke. Ali noću nije mogao dalje da traga. Morao je da sačeka jutro.

Kliftona Morisa je probudio bol u tek malo zarasloj rani na licu.

Opet nije znao gde se nalazi. Ali ga je bol brzo rastreznio.

Otvorio je oči i video mesec kroz gusti šiprag. Grana mu je prodršla kroz zavoj i jedan deo rane povredila. Moris ukloni granu, pa pokuša da se pridigne.

No granje je bilo tako nisko i gusto da mu to nije uspelo.

Ležeći u čamcu uspeo je da iščupa čamac iz spleta grana i biljaka, koje su ga štitile u toku dana od gonioća.

Nije znao koliko je dugo ležao ovde na levoj obali reke, u gustišu. Bilo mu je znatno bolje nego kada je pobećao s ranča. Uspeo je čak da veslom povuče kanu do sredine reke.

Samo da nije te paklene glavobolje. Kao da je hiljade usijanih igala bušilo glavu. Ali ga je strah ipak održavao. Bio je to instink meleza, nasleđa crvene rase, koji mu je govorio da opasnost još nije prošla. Da je znao da se maršal nalazi samo nekoliko milja uzvodno uz malu logorsku vatru, ne bi ispuštao ni

za trenutak veslo, nego bi njime zamahivao kao pomahnitao.

Ovakò, uglavnom je puštao da ga struja nosi, trudeći se samo da veslom održava čamac dovoljno daleko od obale i šipraga.

Ovog puta je melezu uspelo da umakne. Svoju slobodu dugovao je čoveku koji nije mogao da dozvoli sebi da ranjenog čoveka vezuje.

Sledećeg podneva je melez napustio čamac. Bilo je to tačno tamo gde se Čagvater potok ulivao u Larami reku. Moris prevrte kanu, pa ga opet gurnu u reku.

Četiri dana kasnije je kanu izvučen mnogo milja južnije. Kauboji su ga našli nedaleko od Fort Laramija.

Vajat Erp je stigao u Fort Larami tri nedelje pošto je napustio mali, spaljen ranč u brdima.

Bile su to naporne nedelje za čoveka iz Misurija. Gotovo uopšte nije silazio s leđa konja.

Nije bilo ni jedne jarde na obema obalama Larami reke, koje nije pretražio.

Međutim, nije imao sreće. Od meleza nije bilo ni traga.

Da je maršal negde video prevrnut, prazan kanu, ne bi možda išao od ranča do ranča i od grada do grada, raspitujući se o melezu. Ovako, zaključio je da se Moris oporavio od teške rane, nabavio negde konja, spalio čamac i odmaglio.

No, ni tako ubica nije mogao daleko da stigne. Ožiljak na licu pretstavljao je znak raspoznavanja, koji se nije dao ukloniti.

Pa ipak do tada ga niko živ nije

video. Bar ne tamo gde je maršal tražio i raspitivao se o njemu.

Bilo je predveče kada je Vajat Erp stigao u Larami.

Serif Barel je sedeo na stolici za ljuljanje na tremu i posmatrao prasiinom pokrivenog jahača kako dolazi glavnom ulicom.

Serif je bio mršav, visok čovek oštrog, grubog lica. Uprkos poodmaklim godinama u očima mu je još sijao mladički žar.

Već mnoge godine su ljudi u Laramiju viđali svog maršala u to vreme kako sedi na tremu.

Vajat Erp je Barela odavno poznavao. Simpatisao je ovog žilavog čoveka, koji se i u ovim godinama nepokolebljivo borio za zakon i pravdu.

Barel žmirnu na desno oko i, pošto je poznao Erpa, zviznu kroz zube i ustade.

— Nebesa, Vajat Erp! Šta vas dovodi u ovaj mračan kraj? — doviknuo je i sišao na ulicu da pozdravi maršala.

Vajat je ispred kancelarije sjahao s konja i pružio šerifu ruku.

— Znate već, Barel, uvek ista stvar.

— Da, znam to dobro. Kome ste ovog puta za petama?

— Robijaš, zove se Klifton Morris — uzvratila Vajat.

— Melez? Čitao sam poternicu. Mora da je neki satanski momak. Ovde kod mene se još nije pojavio. Imam ja oko za tu bratiju.

Čovek iz Misurija olabavi sedlo svom riđanu. Preko ramena je rekao Barelu.

— Moris više ne izgleda onako kako to piše u poternicama. No, to

ću vam odmah ispričati čim smestim konja.

— Ol rajt, Vajat. Popićemo preko kod Džima Mejla po čašicu — reče šerif i ponovo se zavalio u stolicu. Svoje duge noge stavio je na drvenu ogradu trema.

Vajat odvede riđana u konjušnicu koja se nalazila nekoliko kuća dalje od Mejlovog saluna.

„Ljudi, koji su stajali uz prečke i razgovarali, samo su letimično pogledali visokog i plećatog stranca, ne sluteći ko je to došao u njihov grad.

Čovek iz Misurija je smestio konja. Istrljao ga gužvom slame, nahranio ga i napojio. Kada je to obavio, uzeo je bisage i vinčesterku i napustio konjušnicu.

U međuvremenu je u grad došao još jedan čovek koji je takođe privukao poglede ljudi.

Bio je to Klifton Moris.

Da li je bio slučaj ili sudbina, ali stigao je u Larami istog dana kada i maršal.

Ko bi to znao?

Do tada je bio sve vreme u skrovištu. Potrajalo je dok se nije oporavio od teške rane.

Delimično oporavljenog, na Larami reci, pošto je napustio čamac, napala ga je grupa Indijanaca, koja je krstarila tim krajem.

Melez im je ispričao istu priču koju i poglavici Čejena u kamenolomu Seskateva.

Verovali su mu i povelili ga sobom u šatore, sakrivene u predelima izvora Niobar reke.

Poverili su ga jednoj skvo da ga neguje.

U znak zahvalnosti melez je teško

ranio poglavicu i u gluvo doba noći pobegao na njegovom ždrepcu.

To se desilo na četrdeset milja severno od Laramija.

Moris je ujahao u grad, da bi prodao skupocenu životinju. Onda je smislio da prvom poštanskom kočijom otputuje prema severu.

U melezu se pri poslednjem susretu sa Vajat Erpom nešto slomilo. Shvatio je da tom čoveku nije dorastao.

Razbojnik se nosio mišlju da napusti Sjedinjene Države.

Možda bi mu i uspelo, da nije baš tog dana došao u Larami.

Šerif je video čudnog čoveka sa crnim prevezom, koji mu je pokrivao polovinu lica, kako skreće u glavnu ulicu.

Jahao je upadljivog indijanskog ždrepcu. Nosio je srebrno sivo odeło i stetson iste boje, duboko navučen na čelo.

Moris je jahao do kraja ulice. Kliznuo je iz sedla ispred kovačeve radionice.

Robins, kovač, bio je i trgovac konjima. Kada je ugledao meleza sa ždrepcem, položio je teški čekić na nakovanj, obrisao nadlanicom znoj sa čela i stupio u dvorište.

— Vraški dobar konj koga jašite, mister — rekao je, odmeravajući ga sa svih strana. — Treba li da ga potikujem?

Moris odmahnu glavom.

— Mislim da ne. Hteo sam samo da vas upitam znate li slučajno nekog rančera u blizini kod koga bih na neko vreme mogao da ostavim svog konja.

Bandit nije hteo odmah da ponudi ždrepcu, kako bi postigao višu cenu.

Izgleda da se obratio na pogrešnu adresu. Stari kovač se nasmeja.

— Šta tražite za to?

— Ništa. Hoću samo da ga smestim, jer na severu imam nekoliko meseci posla.

— Da, ako je doista tako, onda odjašite tri milje niz reku. Mislim da ćete kod starog Valkera uspeti. On se razume u konje.

Melez razvuče usta i reče iznenađeno.

— Hiljadu dolara.

Robins se glasno nasmeja.

— Zar hoćete tri konja od ove vrste da mi prodate?

Posle dugog cenjkanja sporazumeli su se i zaključili cenu na četiri stotine dolara.

Morisu je novac bio hitno potreban. Bilo je suviše opasno po njega da ponovo jaše na jug i potraži grumenje na Kanadijancima.

Gde će u budućnosti nalaziti novac o tome čovek kova Kliftona Morisa nije lupao glavu. Za beskrupuloznog razbojnika to nije bio problem.

Uzeo je novac, koji mu je kovač doneo iz kuće, i bez pozdrava napustio dvorište.

Kovač je zamišljeno gledao za ovim čudnim čovekom.

Hladne oči i ukočeno lice nalik na masku nisu mu se dopali. Kako li je došao do ovog skupocenog indijanskog konja?

Neko vreme je tako stajao a onda se ponovo mašio posla.

Šta ga se sve to uostalom tiče? Sigurno da se neki crvenokožac, ako se i pojavi, neće usuditi da mu ždrepcu traži natrag.

Bandit je krenuo niz ulicu, ne obraćajući pažnju na ljude koji su

posmatrali crni prevez preko njegovog lica.

Taj prevez je sakrivao grozan svež ožiljak koji je ostao na licu. Nije vezao lice da bi poštedeo ljude ružnog prizora, nego iz uverenje da se u poternice uneo i podatak o ožiljku.

Sa ožiljkom bi ga poznali na stajama.

Melez uđe u radnju na glavnoj ulici baš u trenutku kada je maršal izašao iz konjušnice i krenuo ulicom.

Da je Vajat samo pet sekundi ranije izašao, našao bi se pred Morisom.

Ali zločincu kao da još nije odzvonilo.

U radnji je kupio kolt kalibra 44. Pošto je napunio magacin mečima, osetio se znatno bolje. Konačno se ponovo dokopao oružja. Odmerio je kolt u ruci i naglo ga uperio napred. Ne, nije još izgubio svoju staru brzinu.

Vlasnik radnje, stariji čovek s debelim staklima na naočarima, pogleda užasnut stranca, pa lagano podiže svoje mršave ruke jer je cev revolvera bila uperena u njegove upale grudi.

Moris se nasmaje.

— Ne, amigo. Na tebe ne вреди trošiti municiju.

Čovek je prebledio. Ruke, koje je još uvek držao iznad glave, podrhtavale su.

— Ružna šala, koju pravite sa starim čovekom, mister — rekao je spuštajući ruke na izlisanu prljavu tezu.

Moris vrati revolver u opasač. Pošto je platio, izašao je iz radnje. Korak mu je bio čvršći, sigurniji.

Kakvo samopouzdanje može da donese komad hladnog gvožđa!

Dan se bližio smiraju.

Sunce je završilo svoje putovanje od istoka ka zapadu. Samo je crvena pruga podsećala na to da je još pre jednog časa, bacalo svoje usijane zrake na zemlju.

Onda je došla noć.

Vazduh je bio mek i blag. Ljudi su napuštali kuće i išli u salune da se osveže posle dnevne žege.

Na pločnicima je bilo živo. Kauboji su posle napornog dana na pašnjacima došli u grad na piće. Konji, privezani ze prečke, umorno su obesili glave.

Pod tamnim plaštom noći tinjala je podmukla vatra o kojoj niko nije ni slutio. Obojica ni o čemu nisu imali pojma — gonilac i progonjeni.

Te večeri melez nije mislio na maršala. Možda nije hteo da misli na njega, a možda je tako bilo zbog sigurnosti i samopouzdanja koje je ponovo stekao od kako ima revolver.

Ljudi u gradu nisu znali da se među njima nalazi i slobodno kreće krvožedna zver u ljudskom obliku. Zver koja u svakom trenutku može da kidiše.

Kako je davno bio taj dan kada je ovaj čovek napustio dolinu Kanadčanke. I kako su bili jezivi tragovi koje je na svom dugom putu ostavljao za sobom!

Moris se iz radnje uputio u salun. Krčma je bila puna gostiju. Orili su se glasovi, smeh je odzvanjao, a vazduh je bio pun duvanskog dima.

Melez prokrči bezobzirno put između grubih kaubojica, koji se, ne baš rado, izmakoše u stranu.

— Kakvi su to maniri, burazeru — pomrsi jedan krupni kauboj i lupi pesnicom o šank, tako da su čaše poskočile.

Tada srete pogled kamenosivih očiju drskog stranca.

„To je revolveraš,” mislio je kauboj. I drugi, koji su stajali u blizini mislili su isto. Uzmakli su i prilapili se uz šank.

Bili su to sirovi momci, goniči goveda, koji nisu baš tako odustajali.

Rado su se upuštali u manje bezazlenije kavge, jer je to uz neko žestoko piće, bilo sve što su posle napornog rada imali u životu.

Ipak, revolverašu su se svi sklanjali s puta.

Moris je sada stupio uz šank, gde je postalo upadljivo tiho.

— Jedan viski — odbrusio je oštro kafedžiji. — I još nešto! Mogu li za jednu noć da dobijem sobu?

Mejlov salun je ujedno bio jedini hotel u gradu.

Kafedžija, krupan, debeo čovek bleđog lica obrisa krpom šank i stavi punu čašu pred meleza.

— Da, to možete dobiti.

Sa drvene ploče, koja je stajala kraj police s pićem, skinuo je ključ i pružio ga Morisu.

— Soba četiri. Ukupno tri dolara.

Moris je netremice gledao kafedžiju.

— Da li ste time hteli da kažete da izgledam kao da nisam u stanju na platim?

Mesnata kafedžijina šaka se otvorila i on pusti ključ na šank.

— Ja ništa nisam hteo da kažem — promucalo je i okrenulo se. Svaki

razgovor za šankom je umukao. Ljudi su pogledali stranca koji je uz ciničan osmeh uzeo ključ i stavio ga u džep kaputa. Ispio je čašu viskija u jednom gutljaju i napustio lokal.

Gosti su gledali za njim, dok je nemarnim, opuštenim koracima išao uz stepenice.

Čak ga je i kafedžija posmatrao. Takvog ga još niko nije video. Mejl je bio tvrd kada se radilo i o jednom jedinom dolaru. Niko se u celom kraju nije mogao pohvaliti da je od njega dobio i jedan jedini cent.

A stranac nije platio ni sobu ni viski.

Kao da se izvinjava, kafedžija promrsi.

— Neki prokleti revolveraš. Ne želim gužvu. Ali neka me đavo nosi ako ga ne budem izbacio.

Mejl, međutim, uopšte nije imao nameru da izbacuje stranca. Naprotiv, bio bi srećan kada bi ovaj neprijatni gost ostao u sobi i ne bi se više pojavio. Ipak, nameravao je da upozorio šerifa na prisustvo ovog stranca.

Razgovor za šankom je ponovo oživeo i odnosio se sada isključivo na čudnog stranca.

Čovek iz Misurija se uputio u kancelariju. Međutim tamo nije zatekao šerifa. „Pozvali su ga na ranč u okolinu grada, ali će se uskoro vratiti,” objasnio je pomoćnik, koji je u međuvremenu preuzeo dužnost. Vajat je poručio šerifu da ga čeka preko u salunu.

Gurnuo je ramenom pomoćna vrata, jer je u jednoj ruci držao vinčesterku, a u drugoj bisage.

Već po navici Mejl je gledao u pravcu ulaza, čim bi neki novi gost naišao. Čovek, koji je upravo stupio u lokal, privukao je posebno njegovu pažnju. Uzamio ozbiljno lice, tvrde, čelično plave oči, široka pleća, ukazivali su na energiju i snagu.

Onda mu pogled kliznu do strančevih bedara. Video je dva velika revolvera. Nebesa! Stari kafedžija je odmah osetio da je ovaj stranac neki USA maršal ili tako nešto...

Nije samo Mejl gledao stranca. Glave ostalih gostiju su se okrenule kao po komandi. Čovek sa crnim prevezom bio je zaboravljen!

Samo jedan ga nije zaboravio — vlasnik saluna. Ali zato nije pojavu ove dvojice doveo u međusobnu vezu.

Uostalom, otkuda je mogao Mejl da zna da je pre nekoliko minuta uz njegov šank stajao višestruki ubica, odbegli robijaš i zločinac. Isto tako nije mogao da pretpostavi da je ovaj čovek, koji je sada, zveckajući mamuzama, prilazio šanku, već nedeljama u sedlu i da je ovamo došao jer goni zločinca.

No, to kafedžija Mejl doista nije mogao da zna, što jasno nije značilo da uskoro neće saznati.

Vajat nasloni vinčesterku na šank i dodirnu obod šešira.

— Mogu li da dobijem sobu, mister? — upitao je.

— Da to svakako možete, mister — uzvрати Mejl. Pri pojavi ovog čoveka, na neki neobjašnjiv način osetio je izvesno olakšanje.

Možda je mislio na čoveka sa crnim prevezom dok se približavao dasci s ključevima. Zastao je razmišljajući, okrenuo se i pružio stran- cu ključ.

— Soba broj šest mister. Kada se popnete gore u hodnik, treća vrata desno.

Vajat se zahvali. Već je hteo da se maši vinčesterke i krene uz stepenice, kada ga Mejl zadrža.

— Molim vas, mister, hoćete li da se upišete u knjigu gostiju?

Vajat se vrati. Mejl je raznogačenih očiju piljio u slova.

— Erp? — mrmljao je zapanjeno. — Vajat Erp? Ali — ali — to ne može biti. Vi ste Vajat Erp iz Kanazasa?

Čovek iz Misurija klimnu glavom i htjede da krene uz stepenice.

— Dobro došli, maršale! Dobro došli! Sigurno ste prevalili dugi put — rekao je kafedžija uslužno. Dobra kapljica vam ne može škoditi.

Pri tom stavi pred Erpa čašu koju je natiočio.

— Ako vam to čini zadovoljstvo — prihvati Vajat smešeći se, iako uopšte nije mario piće. Ispio je viski i rekao: — Doći ću kasnije dole. Hteo bih nešto da pojedem.

— Poručiću u kuhinji posebno veliki i sočan biftek.

Maršal pođe gore. I za njim su ljudi gledali. Neki su napuštali lokal i uzjahali konje. Nestali su u noći i ponovo se pojavili u Laramiju tek pošto ga je maršal odavno napustio.

Ti ljudi su strahovali da je zbog njih slavni policijski činovnik došao u grad.

Vajat je došao do hodnika i krenuo desno. Treća vrata desno. Na njima je belom bojom bio ispisan broj šest. Ušao je u sobu, zapalio petrolejku i spustio stvari na stolicu.

Odmah do njegove sobe ležao je

melez i pušio. Bio je kao pretučen od dugog jahanja. Na tankim usnama igrao mu je hladan osmeh. Bio je ponosan zbog utiska koji je ostavio na ljude u krčmi. Dakle, onl ga se još uvek boje i poblede čim ga spaze. To ga je ispunjavalo neograničenim, divljim zadovoljstvom.

U svojoj usijanoj glavi opet je smišljao da ipak ne napusti Sjedinjene Države.

Moris je čuo da je neki čovek išao hodnikom i otključao sobu do njegove. Svakako ne bi tako mirno ležao da je tog čoveka nešto mogao da vidi.

Nešto kasnije neko je zakucao na maršalova vrata. Bio je to momak iz krčme. Šerif ga je poslao da mu javi da je stigao i da ga čeka u kafani.

Vajat zaključa vrata i pođe sa momkom dole.

Šerif Barel je sedeo za jednim stolom u uglu.

Maršal sede kraj njega.

— Morao sam da skoknem van grada — počeo Barel razgovor. — Stara pesma. Nekoliko poludelih kauboja se potuklo. Dvojicu sam odmah poveo sobom i stavio iza katanca.

Razgovor im je prekinuo vlasnik saluna, koji je doneo Vajatu biftek.

— Nadam se da je dovoljno veliki — smešio se Mejl.

Maršal se zahvali uz osmeh. Pošto je pojeo, hteo je da ispriča Barelu o svojoj poteri za zločincem Kliftonom Morisom.

Ali za to više nije imao priliku.

Moris je ustao iz postelje. Prišao je stolu, na kome je ležao opasač, izvukao kolt iz futrole i rukom prešao preko hladne cevi.

Mislio je na dan u klanou, na svoj nerazumni napad i mali deringer koji je još imao u džepu. Kasnije, kada je bio bez svesti, prokleti maršal mora da mu ga je oduzeo.

Da nije tako strašno tresnuo o stenu, mali revolver u džepu bi ga sigurno spasao.

Razbojnik naravno nije mislio na to da nikada ne bi došao u situaciju da potegne revolver. Maršal je uvek računao s tim da njegov protivnik ima negde još jedno sakriveno oružje. Pre nego što je vezao Morisa, oduzeo mu je deringer. Sada se nalazio u njegovim bisagama u sobi.

Melez vrati revolver u futrolu. Zatim je prišao ogledalu. Ono što je video bila je ukočena, ružna maska. Rđavo zalečen ružan ožiljak unakazio mu je lice.

Moris se histerično nasmeja.

— Sada ćete me se svi bojati. Svi!

Naglo se okrenuo od ogledala, zapkopčao opasač i napustio sobu.

Pošao je dole u krčmu — u susret svojoj sudbini.

Veliki zidni časovnik kraj bara otkucao je deset kada se melez pojavio na gornjoj stepenici.

Levu ruku je nemarno stavio u džep pantalona, dok mu je desna stajala na dršci kolta.

Pogled mu je lagano, hladno klizao preko ljudi u salunu, kao da traži žrtvu. Šta je tražio dole, to ni sam nije znao. Hteo je da iskoristi činjenicu što se dokopao oružja. Hteo je da napadne kao planinska puma, koja se konačno oporavila od zadobijenih rane.

Do tada ga niko nije primetio.

Te večeri se mnogo pilo. Trebalo je sprati silnu prašinu, nakupljenu u toku dana na pašnjacima. Osim toga, bio je dan kada kauboji dobijaju platu. Momci su pošteno zarađene dolare rasipali. Retko kad bi im nešto ostajalo u džepovima.

Ljudi kod šanka su ga prvi primetili. Onda, kafedžija.

„Mora li mu taj prokleti pacov sada da pokvari posao,” pomislio je besno. „No sam ću mu ja pokazati Konačno, u uglu sedi šerif”.

Izašao je ispred šanka.

— Pustite me da prođem, momci!

No, pre nego što je stigao do stola, dogodilo se nešto s čim niko nije računao.

Kada se melez pojavio na stepenicama, Vajat je završio sa jelom. Odgurnuo je tanjir u stranu, zavalio se u stolicu i zapalio cigaru.

Izenada je imao osećaj da se nalazi u opasnosti. To osećanje ga je, kao što se zna, retko varalo. Često ga je noću taj osećaj budio iz sna, iako se nije čuo ni najmanji šum. Ipak tada bi se u njegovoj blizini nalazila ili zver ili čovek!

U trenutku je pogledom preleteo preko ljudi u njegovoj blizini. Onda mu pogled, vučen nekom magnetском snagom, odluta ka stepenicama, obavijenim debelim oblakom plavičastog duvanskog dima, tako da se teško bilo šta raspoznavalo.

Možda je Erp u prvom trenutku pomislio na prtljag i svoju dragocenu Vinčesterku gore u svojoj sobi.

Video je čoveka kako stoji na stepeništu. Odmah ga je prepoznao.

Bio je to Klifton Moris!

Upravo u tom trenutku je i zločinac poznao maršala.

Za delić sekunde odbegli robijaš je bio nesposoban da se makne. A taj delić sekunde se učinio Morisu kao večnost.

„Dakle, sve je bilo uzalud,” sinulo mu je kroz glavu. „Taj ubistveni pas tragač našao mi je trag. Sedi mrtav hladan za stolom i čeka da se gore pojavim kao meta!”

Samo jedan trenutak je razmišljao uplašen, a onda mu desnica kliznu na dole. Uhvatio je kolt za dršku i izvukao ga iz opasača.

Klifton Moris je bio veoma brz, neverovatan strelac.

U tom času, kada je maršal registrovao banditov pokret, već je pucao. Brzina je bila takva da šerif, koji je sedeo kraj njega, nije ništa primetio.

Da prevrte sto, postavi zaklon ili poskoči u stranu, za to je bilo već suviše kasno.

Melez je bio u prednosti. Stajao je uspravljen i držao ruku na koltu.

Klifton Moris je potegao oružje za otkucaj srca pre.

Pa ipak zrno ispaljeno iz maršalovog kolta prostrelilo je zločincu mišicu u trenutku kada je povlačio obarač. Bio je to majstorski pogodak.

Ubičina ruka se trže unazad i zrno promaši cilj za nekoliko jardi — udarilo je u stub.

Maršala odavno nije bilo na stolicama. Stajao je uspravljen, a u rukama su mu preteće svetlucala dva teška revolvera.

Gore se ubica držao čvrsto levicom za ogradu stepenica.

Revolver mu je odleteo daleko, izbačen iz pogođene ruke. Lice mu je bilo izobličeno od besa, dok je posmatrao svog protivnika.

U lokalu je vladala mučna, grobna tišina.

Samo je veliki zidni sat otkucavao: tik-tak, što je više stvaralo napetost. Ljudima se činilo kao da udaraju teški čekići.

Tvrdo, metalno odjeknuo je maršalov glas lokalom.

— Silazi dole, Moris!

Melez se i ne pomače. Samo su se njegove tanke usne pomerale.

— Nešto slično si mi već jednom rekao, policijsko pseto. Ako se ne varam, bilo je to u Larami plaminama.

— Ne drži govorancije, Moris, nego silazi — preseče ga Erp hladno.

Melez je hteo da dobije u vremenu. Razmišljao je grozničavo.

Još stoji gore, još ga se maršal nije dočepao. Nikada neće dozvoliti da ga vežu!

Smrtonosni metaik bio bi mu draži od ponižavajućeg konopca.

Pustio je ogradu, ali je još ostao da stoji.

Gostima u salunu nervi su bili napregnuti do pucanja. Vlasniku saluna je čelo bilo orošeno krupnim graškama znoja.

Onda se dogodilo.

Klifton Moris se munjevito baci napred. Još u padu bacio se u stranu. Pokušavao je da se uhvati za ogradu, ali mu ruka nije dosegala do nje.

Pao je licem pljoštimize na donje stepenice, preturio se nekoliko puta, pa onda snažno tresnuo čelom o poslednju, mesingom okovanu stepenicu.

Maršal se u nekoliko koraka našao kraj njega i okrenuo ga na leđa.

Moris je bio u dubokoj nesvestici. Zatvorenih očiju i otvorenih usta ležao je na poslednjoj stepenici.

Čovek iz Misurija se podiže.

— Šerife, ovo je Klifton Moris. Strpajte ga za noćas u zatvor. Sutra ću ga ja povesti. Neka mu lekar pogleda ozlede...

Sudija Hempton nije imao milosti prilikom drugog suđenja.

Klifton Moris je osuđen na smrt.

Sumornog, kišovitog jutra, kada je ubica odveden na vešala, maršal je već bio stotinu jardi odmakao, jašući prema Dodž Sitiju.

K R A J

Smeh se vratio na ulice Beltauna

Šerif Džo Vinters je duboko zamišljen koračao ulicom. Polako je išao kući na ručak, posle prekinutog suđenja. U ušima su mu još zvonili udarci drvenog čekića o sto, kojim je sudija iz Peskosa Henri Šipsted odložio suđenje za sutra u sedam časova ujutro. Ali jače od udarca čekića zvonio mu je u ušima smeh kojim su ga ispratili stari i mladi Torej, otac i brat optuženog Bila Toreja.

— Uostalom, Grafton je u pravu kad se brine o sebi. Čime mu ja pružam garanciju da ga Torejovi neće ubiti ako kaže da je video Bila Toreja kako pljačka poštanska kola? Zaista, ničim nisam pokazao da se može pouzdati u mene.

Neraspoložen je stigao kući gde ga je već čekala Meri sa gotovim ručkom. Meri je bila mlada i lepa i veoma odana svom mladom mužu. Verovala je u njega, jer je znala da je

pošten, ispravan i dobar čuvar zakona u ovom lepom gradiću. Željno ga čekala kako bi saznala poslednje novosti sa suđenja, jer je to za ovaj grad bio događaj godine. I ne samo to. Znala je da se sada rešava pitanje zakona ili bezakona u Beltaunu, što je zavisilo od toga kako će šerif, njen muž, izaći na kraj sa Torijevima.

— Šta se desilo? — upitala ga je sa interesovanjem.

— Ništa. Suđenje je odloženo za sutra u sedam. Sutra će osloboditi Bila Toreja.

— Zašto?

— Jer Grafton nema hrabrosti da kaže istinu. Znaš šta mi je malopre rekao? Da ima tek četrdeset godina i da se nada da će u zdravlju i veselju proživeti još najmanje dvadeset. Naravno, ako bude znao da čuti i ako se bude pravio da nije ništa video ili da je slabo mogao da

vidi zbog mraka, kako je danas izjavio.

— A tužilac?

— On tu ništa ne može. Stigao me je kod zatvora i rekao mi: „Bilo bi dobro da steknete neki ugled. Tada bi svi poštteni građani stali na vašu stranu. Ovako, ne smeju se opredeliti. Ne znam da li ste sposobni za ovaj posao, ali znajte da šerif po neki put mora da bude grub i nemilosrdan. Zapamtite, ili ćete bežati vi ili oni. Drugog izlaza nema”.

— Pa ti si dobar šerif, Džo. Pazio si ovde na zakon, ma da si nov i mlad.

Šerif skoro i da nije okusio jelo. Istina, bila je užasna sparina, ali Meri je znala da to nije razlog. Osetila je da Džo grozničavo razmišlja. Osećala je da će to rešiti njihovu sudbinu. I ne samo njihovu.

Odjednom se Džo seti reči svog oca, starog pionira i vojnika, koji je imao običaj da kaže, kada bi pričao o svojim borbama u mladosti: „Protivnika treba zbuniti hladnokrvnošću i uterati mu strah u kosti. U tom si slučaju siguran pobednik.” Od njega je Džo nasledio i veliki optimizam, smisao za humor i sigurnost u sebe. „Nikada ne dozvoli da te u životu nešto zbuni. Uvek budi odlučan i stvari rešavaj brzo. Ova zemlja i vreme ne trpe oklevanje. To se plaća glavom!” Kao da je opet čuo, te njegove reči. Naglo je ustao i izašao.

— Ne zaboravi da je večera u se-

dam — viknula je za njim Meri, koja se napravila da nije primetila njegovu zabrinutost i to da nije ništa okusio. — I ne zaboravi da doneseš krompir. Treba mi uz pečenje.

— Ne brini, neću zaboraviti — nasmešio joj se i mahnuo rukom u znak pozdrava.

Bio joj je zahvalan što pokazuje da ima toliko poverenja u njega i baš sada mu govori o najobičnijim stvarima. Žurno je krenuo prema centru grada. Još izdaleka je ugledao oba Toreja. Mladi Bob Torej izašao je tog trenutka iz sakuna sa bocom u ruci, koju je pružio ocu. Ovaj otpi nekoliko gutljaja, šakom obriša usta, a onda se obrati šerifu:

— Vraški je vruće, zar ne, šerife? — pa, pokazujući prstom na zatvor, nastavi: — Nije pravo što se moj sin, ma da je nevin, znoji u zatvoru. Najbolje bi bilo da ga pustite.

— Suđenje još nije završeno — rekao je mirno šerif. A kad bude završeno on će otići na robiju i to najmanje na pet godina.

— Oho, šerifčiću? — uzviknu Bob. — To je prilično smešno. Samo pazite. Mislim da ćemo se sutra mi smejeti. A ti se, šerifčiću, sutra dobro pričuvalj!

Šerif se nasmešio ovoj pretnji, ma da mu je bilo hladno oko srca. Jer, čuo je da Bob Torej ima na savesti već tri čoveka i da će on, možda, biti četvrti.

— Pustite Bila, šerife, i mi ćemo otići iz grada — pokuša stari Torej da sklopi kompromis.

— Ne. Vas dvojica ćete sami otići iz grada i to što pre, tim bolje — rekao je odlučno.

— Oho! Ti nam pretiš? Da nisi uobrazio da si neki slavan šerif?

— Možda će mi se sutra pružiti prilika da to postanem.

Pošao je prema zatvoru, a onda se naglo okrenuo, kao da se nečega setio.

— Zaboravio si nešto, šerifčiču? — upitao je podrugljivo mladi Torej.

— Da. Imate li sat?

— Ja imam sat — odgovorio je stari Torej.

— Onda dobro pazite na vreme. Tačno u četiri sata meni će prekipeći i neću moći više da vas gledam. Tada će se nešto dogoditi. Dobro gledajte na sat.

— Ne možeš pucati u nas. To je protivzakonito. Mi nismo ničim prekršili zakon — pravio se da se ne plaši mladi Torej i grohotom se nasmejavao. — Baš me interesuje šta će se to desiti u četiri sata.

Šerif se bez reči okrenuo i uputio ka banci.

— Reci mi, Frenk, koliko košta pogreb za dva čoveka?

— Pa... oko sto dolara, ako nije suviše raskošan — odgovori iznenađeni blagajnik.

— U redu. Za starog i mladog To-

reja, zaista, ne predviđam raskošan pogreb. Želim da podignem sto dolara.

Šerif je pokupio novac i izašao iz banke. Prvo je svratio u berbernicu, a zatim kod stolara. Prisutni su ostali široko otvorenih usta, kad su čuli da šerif naručuje dva mrtvačka sanduka za Torejove i kad su videli da ih je unapred platio. Zatim se uputio kod krojača i naručio dva tamna odela koja će Torejovima odgovarati. Ljudi još nisu došli k sebi od zaprepašćenja, a šerif je već stigao kod grobara. Ovaj mu je obećao da će dve rake biti iskopane do četiri sata i da će u to vreme doterati mrtvačka kola blizu saluna, kako ne bi morali daleko nositi leševe dvojice razbojnika.

Šerif se posle toga uputio u svoju kancelariju, koja se nalazila u zgradi zatvora. Pogledao je Bila Toreja, koji je sedeo iza rešetaka i mirno mu rekao:

— U četiri sata svršiću sa tvojim ocem i bratom.

— To ne možeš učiniti. To bi bilo protivzakonito — podrugljivo mu se nasmejavao u lice.

— Ko će me sprečiti? U ostalom, za to i nije potreban neki naročiti razlog. Jednostavno, ne sviđaju mi se njihove njuške. A sutra? Sutra ćeš ti platiti i za pljačku poštanskih kola i za one ljude koje si poubijao.

Zaključao je zatvor i izašao na ulicu. Odmah je primetio da na trgu

ima puno sveta koji je glasno razgovarao. Jer, ceo gradić je brujao o njegovoj neobičnoj odluci. Znao je da su o svim merama koje je preduzeo saznali i Torejevi i da će o tome razmišljati. A njegovi sugrađani? Osetio je da im se vratila sigurnost i da žele da mu pomognu u njegovom poduhvatu. Zastao je na trgu i počeo da posmatra šta se dešava oko njega.

Stari i mladi Torej i dalje su stajali na istom mestu ispred saluna i polako ispijali flašu viskija. Sa čuđenjem su posmatrali šta se oko njih dešava.

Prvo je naišao stolar. Zaustavio se nekoliko koraka ispred razbojnika i počeo odmeravati njihovu visinu. Čak je nešto zapisivao na jedno parče hartije.

— Šta to radiš? — dreknu na njega stari Torej.

— Gde li ću naći tako dugačke daske? — pitao se stolar glasno i pravio se da ne čuje starog Toreja. — Ipak, nekako ću napraviti ta dva mrtvačka sanduka koja je šerif naručio.

— Ti si poludeo! — opsova ga Torej.

Zatim je naišao grobar sa mrtvačkim kolima. Zaustavio ih je nekoliko metara od njih i počeo nameštati vence i cveće od papira, kako bi kola što lepše izgledala. Stari Torej je pretrnuo. Besno je pogledao šerifa i doviknuo mu:

— Predaleko si otišao, šerife. Nećeš nas uplašiti. Ipak, ne dopada mi se ovo, to zapamti.

— Ako vam se ne sviđa, otidite iz grada — rekao je šerif mirno. — Ne verujem da bi vam bilo koji drugi šerif priredio ovako lep pogreb.

— Bogami, video sam mnoge pogrebe ali ovako solidnu pripremu još nikad — gundao je stari Tom Tiler. — Nisu ovako nešto zaslužila ova dva razbojnika. Njih je trebalo baciti na đubrište.

— Umukni! — dreknu mladi Torej. — Ja volim šale, šerife, ali ovakve...

— Nije to nikakva šala, mladiću — rekao je hladno šerif.

— Šta ćemo za natpis na njihovom grobu, kad ne znamo godine njihovog rođenja? — pitao je zabrinuto jedan starac.

— Biće dosta i samo datum njihove smrti. Ako se ne varam, danas je dvadeseti jul.

— Još četrdeset sedam minuta — svečano je objavio bankar Nojman.

— Nadam se da ćete se pridržavati utvrđenog reda, šerife.

— Bože, a moj muž još nije stigao kući! — uzviknula je gospođa Dženkins. — Zar ne možete to malo odložiti?

Oko dvojice razbojnika krug građana se sve više stezao. Neke žene su čak donele cveće, a gospođa Ogi-bija, koja ne propušta nijedan pogreb da se na njemu iskuka, zajeca

glasno. Istina, bilo je to malo pre vremena, ali to nikome nije smetalo, sem možda Torejevima.

Stari Torej pogleda ljude oko sebe, a zatim šerifa.

— Svi su potpuno poludeli! — promrmljao je zbunjeno i oborio oči. — Sa ovima ne treba imati posla, sine, Hajdemo!

Otac i sin su se počeli probijati kroz gomilu radoznalaca, krčeći put laktovima.

— Halo, kuda ćete? Ne želim da vas gađam u leđa. Stanite!

— Ovo je prevara! Nećete mi po-
beći — vikao je grobar. — Nemate

pravo. Vi ste moje mušterije i neću da odete mojoj konkurenciji u Bridžtaun. Čekajte!

Ali ova dvojica nisu stala. Žurno su pojahali konje, mamuznuli ih i odjurili iz grada.

Odjednom je Beltaunom odjeknuo smeh. Smeh koji ovaj grad već odavno nije čuo. Smejali su se svi, pa i sam šerif. Jedino se Bil Torej nije smejao. Zapanjeno je slušao ovaj smeh, koji za njega nije značio ništa dobro. Smeh, koji je govorio da se u Beltaun, zahvaljujući dosetljivom šerifu, vratio red i zakon.

K R A J

**Obaveštavamo čitaoce da raspoložemo primercima
do sada izašlih brojeva „VIKEND ROMANA”
iz serije VAJAT ERP:**

- 1. LEDI VINČESTER**
- 2. DOŠLIJAK SA MISURIJA**
- 3. U PESKU TEKSASA**
- 4. DVOBOJ KOD ĐAVOLJE KULE**
- 5. GROB U ARKANZASU**
- 6. PUT ZA ŠERIDAN**
- 7. ZLATNI BIL**
- 8. PAKAO U VIČITI**
- 9. JAHAČ SA ZVEZDASTIM
MAMUZAMA**
- 10. VOZ ZA SANTA FE**
- 11. OPASNA ZEMLJA**
- 12. REVOLVERAŠ IZ DAKOTE**
- 13. RANČER**
- 14. ŠERIF IZ DODŽ SITIJA**
- 15. ERP I VARALICA**
- 16. OLUJA NAD SIMERONOM**
- 17. ČOVEK S BIČEM**
- 18. VUKOVI IZ KOLORADA**
- 19. STARI GONIČ**
- 20. INDIJANSKO SEDLO**
- 21. HITAC IZ ZASEDE**
- 22. AJDAHO KID**
- 23. LEDENI VETAR MONTANE**
- 24. KRALJ STOČARA**
- 25. DŽIMIJEVA BANDA**
- 26. CRNI DŽO**
- 27. IISPAVANI PAKAO**
- 28. OPASNA BRAĆA**
- 29. DRVO ZA VEŠANJE**
- 30. TEROR U BLAFU**

**Navedene romane možete dobiti ako uplatite na
čekovni račun broj 657-1-255 NIP, FORUM, Novi
Sad, 1 dinar po svesci i poštarinu 0,80 dinara.**

Čitaoci mogu dobiti niže navedene sveske „Crtenih romana“ ako uplate na ček račun br. 857-1-155, NIP „Forum“, Novi Sad, po 1.— din. po svesci i ukupno 0,30 din. za poštarinu.

1. Divlji vetar	80. Šerif bez značke
2. Tajanstveni došljak	81. Uzvodno od Kalgarija
3. Bitka za ranč	82. Misterija u rudniku
4. Napad iz svemira	83. Palikuće
5. Okean gorl	84. Kanjon komanča
6. Zamka za ubice	85. Brod za Meksiko
7. Crna lisica	86. Ček na sto dolara
8. Klopka	87. Agent za Omahu
9. Zlato apača	88. Zlato Ontarija
10. Obračun u Teksasu	89. Kauboj sa gitarom
11. Bela poglavica	90. Reka smrti
12. Posao za Karsona	91. Zamka
14. La Kukarača	92. Teror na granici
41. Kolorado Kid	93. Srebrno sedlo
42. Osvećenici	94. Sin poglavice
44. Potera	95. Krv i zlato
45. Crni jahač	96. Dvostruka klopka
46. Avelinjski grad	97. Dinamitaši
47. Pacifik ekspres	98. Noću se puca
48. Zlatni ekser	99. Maskirani jahač
49. Roj Renk i provalnici	100. Karson na tragu
50. Poslednji od Džemsovih	101. Grad bezakonja
51. Daltoni dolaze	102. Rat Dejvi Kroketa
73. Miran grad	103. Kanzas deli pravdu
74. Napad na voz	104. Kidnaperi
75. Na ratnoj stazi	105. Karson i vrač
76. Požar na jugu	106. Konjokradice
77. Pustoljnski saputnici	107. Patrola na Pekosu
78. Komančerosi	108. Stranac u sedlu
79. Bitka za Dakotu	109. Pobuna u Meksiku

110. Dejvi Krokot i pirati	132. Brži od najbržeg
111. Kansas protiv Samsona	133. Osvećenik
112. Hrabri narednik	134. Salun
113. Napad na banku	135. Močvara
114. Sijunski napadaju	136. Zemlja Komanča
115. Po cenu života	137. Čejen
116. Jahač iz Arizone	138. Žed za zlatom
117. Fantom visokih brda	139. Rukavica smrti
118. Dejvi Krokot u opasnosti	140. Banditova osveta
119. Šerif se vraća	141. Nasilje
120. Učenjivači	142. Rančеров sin
121. Unakrsna vatra	143. Bekstvo iz Jume
122. Tajna misija	144. Čovek s koltom
123. Stranci na ranču	145. Ovčar
124. Ko je ubica?	146. Vođa Karavana
125. Misuri u plamenu	147. Indijanski borac
126. Ratnički prolaz	148. Dug časti
127. Značka za hrabrost	149. Zakon kolta
128. Pljačkaši	150. Poslednji metak
129. Diližansa za Hjuston	151. Zasede kod Lila Neka
130. Poslednji lov	152. Kockar iz Alama
131. Prolaz Karibu	153. Duh rudnika srebra

ČETVARTKOM
U PRODAJI

PANDRAMA

**NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: OLAK GLADIJATOR,
TALIČNI TOM, KING-KONG, LIK ORIJENT, ČELIČNA PESNICA,
DEN DERI, MASKIRANI OSVETNIK, ŠERIF IZ RIMROKA, KRAD-
LJIVCI MARSUPILAMIJA, ASTERIKS MEĐU BRITANCIMA, ASOVI
SVEMIRA I ZLATNI RUDNIK, SAMO ZA 1 DINAR**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

IZDAJE I STAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MISICA 1.
ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

APRIL 1969.